

ÜKSIKVÕITLEJA
LAHINGULINE ETTEVALMISTUS
MEETODIS
VALE-ÕIGE

N-leitnant O. MAKKE

„SÖDURI“ KIRJASTUS TALLINNAS, 1939

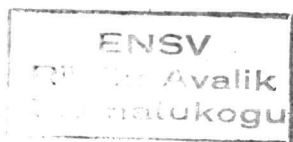
2548 -

LISA

B 11514. E10541

ÜKSIKVÕITLEJA
LAHINGULINE ETTEVALMISTUS
MEETODIS **VALE-ÕIGE**

2-96-6276

B 1217

A.S. „ÜHISELU“ TRÜKK. TALLINN, PIKK 42. 1939.

Eessõna.

Üheks edu tingimuseks lahingus on üksikvõitleja tegevus. Üksikvõitlejalt võib lahingus nõuda ainult seda, mida ta on rahu-aegses väljaõppes omandanud. Seepärast tuleb üksikvõitleja lahingulisele ettevalmistusele pühendada erilist hoolt ja tähelepanu.

Kuna meil seni üksikvõitleja väljaõpet käsitlevat kirjandust on vähe ja seegi vananenud, on käesoleva raamatu eesmärgiks olla käsiraamatuks meie nooremale juhtkonnale üksikvõitleja väljaõppe teostamisel ja ühtlasi pakkuda oma lihtse ja kergesti arusaadava meetodiga meie sõdurkonnale ja kooliõpilaspererele võimalusi iseseisvaks ettevalmistumiseks lahingutegevuseks.

Raamatu koostamisel on kasutatud allikana peamiselt saksa ülemleitnant Braune-Krickau „Die Einzelausbildung des Schützen im Gefecht“ (Berlin 1937); peale selle ka veel „Right or wrong?“ (London 1937) ja meie kehtivaid eeskirju.

---

1. Märkide kättejuhatamine.

Märkide kättejuhatamine nõuab üksikvõitlejalt kõigepealt sõjaväeliste oskussõnade tundmist ja soravat väljendamist.

Halvasti nähtavale märgile tuleb läheneda selgesti nähtavate abimärkide kaudu. LE IA § 104 nõude kohaselt märgiotsija teatab kättejuhatatava märgi või eseme leidmisest hüüdega „K ä e s!“. Tegelik töö näitab aga, et sageli hüüe „K ä e s!“ ei taga õige märgi või eseme leidmist, sest märgiotsija võib pidada juhatatavaks märgiks mõnda kõrvalist märki või eset. Alles tule avamine avastab märgijuhatajale, et tema poolt juhatatud märk on leidmata.

Vale!

Pilt 1.

Õige!

Olstarbekam on ja õige märgi leidmise tagab aga see, kui märgiotsija teatab märgi leidmisest mõne märgi juures või läheduses oleva abimärgi nimetamisega.

Märgi kättejuhatamine olgu selge, arusaadav ja võimalikult vähe aega raiskav.

Märgi kättejuhatamisel võib peale LE IA ja LE III toodud viiside kasutada:

a) Pöidla laiust (vt. pilt 2).

Halvasti nähtavaid märke juhatatakse kätte 60 cm kaugusele välja sirutatud käe püstihoitud pöidla laiusega.

b) Pöidla hüpet (vt. pilt 3).

60 cm kaugusele välja sirutatud põial, esiteks vasaku, siis parema silmaga vaadatuna, teeb hüppe teatava vahemaa võrra vasakule. Alustades vaatlust parema silmaga, teeb põial hüppe paremale.

Pilt 2.

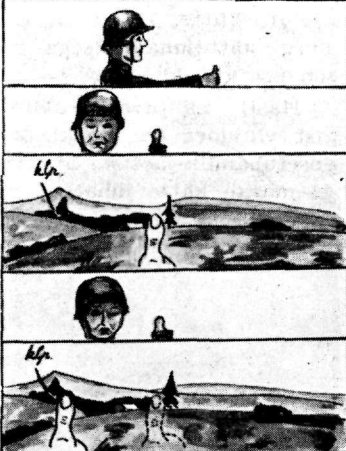
1. Püstihoitud pöial 60 cm kaugusele välja sirutada.

2. Vasak silm lahti, parem silm kinni.

3. Pöidla parem külg juhtida kuusele.

4. Parem silm lahti, vasak silm kinni.

5. Pöidla parem külg, teinud hüppe vasakule, näitab märki.

Sõnastus:

Poolparemal üheks puu. Pöidla hüpe vasakule metsaserval kuulipilduja!

Ões algab röössaste rida!

Pöidla hüppe kasutamisel märgijuhataja leiab märgist pöidla hüppe võrra paremal või vasakul mõne selgesti nähtava abimärgi ja sellest väljudes juhatab märgiotsijale märgi kätte.

c) Binokli kaugusetuhandik-jaotusi.

LE IA § 88 p. 4 seab üles nõude, et binokli tarvitamine tuleb kätte õpetada võimalikult paljudele sõduritele. Kui-ki sõdur lahingus binoklit ei evi, on sageli palju tulusam anda binokkel lühikeseks ajaks laskuri kätte, kui viita aega märgi kättejuhatamisega pika sõnalise kirjeldusega.

Hästi nähtavast abimärgist väljudes on binokli kaugusetuhandik-jaotiste abil kerge märke kätte juhatada.

Pilt 4.

2. Kauguste hindamine.

Järjekindlate kauguse hindamise harjutustega väljaõpetatud üksikvõitleja hindab maastikul kaugusi õigesti ja kiiresti ning saavutab õige sihikuga häid tuletagajärgi. Üksikvõitleja, kes kauguse hindamisele ja sihiku valikule enne laskmist tähelepanu ei pööra, ei saavuta võitluses mees mehe vastu, vaatamata suurele pingutusele, mingit tulemust.

LE IA § 89 nõuab, et kõik sõdurid saaksid põhjaliku ettevalmistuse kauguste hindamisel kuni 1000 meetrini. Kauguste hindamine kuni 400 meetrini ei tekita erilist raskust. Kuna kau-

Vale!

Pilt 5.

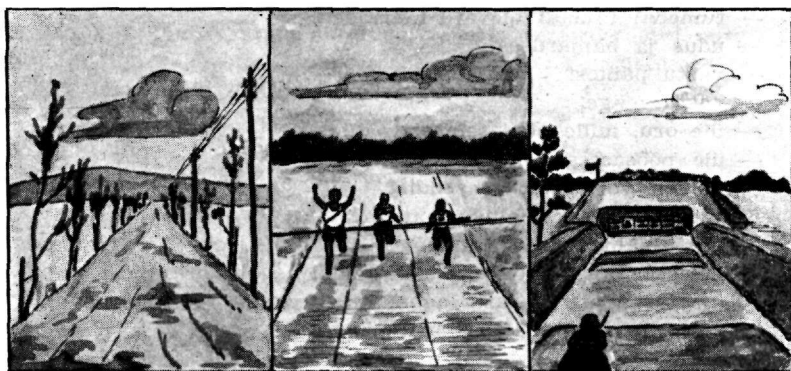
Õige!

guste hindamisel on kõigist viisidest ikkagi parim võrdlev viis, siis tuleb igal võimalikul juhtumil võrrelda ja meelde jätta kindlaid kaugusi kuni 400 meetrini.

Teel

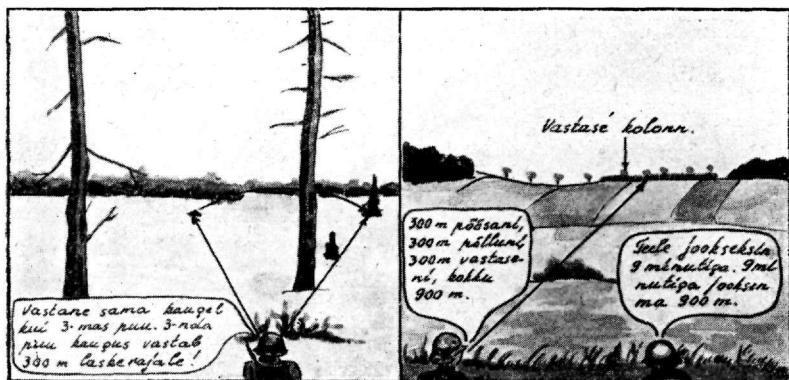
Spordiplatsil

Laskerajal

(Telefonipostide ja (Jooksutee pikkused.) Tulejoonte kaugused
100 m tähiste vahe- märkidejooneni.)
maa.)

Pilt. 6.

Pilt 7.

Lagedal maastikul on kauguste hindamine raske, seepärast kaugused üle kanda kas metsaservadele, puuridadele jne.

Suuremaid kaugusi hinnates jagada kaugus osadeks, hinnata osad üksikult ja hinnatud osad liites leida kaugus märgini.

Kaugusi tavaliselt hinnatakse suurematena:

- halvasti nähtavate märkideni,
- tumedal taustal olevate märkideni,
- udus ja hämaruses,
- vastu päikest,
- vastu mäge,
- üle oru, mille põhi selgesti nähtav,
- üle pöösastega jm. kaetud ala,
- põlvelt või lamades asendist.

Kaugusi hinnatakse väiksematena:

- hästi nähtavate märkideni,
- heledal taustal olevate märkideni,
- üle tasase ja ühtlase lagendiku, veekogu või lume,
- üle oru, mille põhi osaliselt näha,
- pärast vihma,
- kui päike paistab selja tagant,
- alla mäge.

Neid asjaolusid tuleb õpetada vastavate kauguse hindamise harjutustega arvesse võtma.

Sageli tuleb üksikvõitlejal hinnata ka rinde laiusi (vastase kaeviku, kolonni jne. pikkust), seepärast tuleb ka sellel alal korraldada vastavaid harjutusi.

Rinde laiusi saab mõõta binokli kaugusetuhandik-jaotiste, pöidla laiuse ja pöidla hüppe abil, kusjuures pöidla laius on 35 kuni 40 ja pöidla hüpe umbes 100 kaugusetuhandikku.

N ä i d e:

Kui suur on rinde laius maja vasakpoolsest servast kuulipildujani?

Pilt 8.

Kaugus kuulipildujani on 2000 m. Maja vasakpoolse nurga ja kuulipilduja vahe on 35 kaugusetuhandikku (pöidla laius).

35 tuhandikku 2000 m peal annab:

$$\frac{2000 \cdot 35}{1000} = 70 \text{ m.}$$

Otsitud rinde laius seega 70 m.

3. Orienteerumine.

Iseseisvate ülesannete täitmisel (piilur, käskjalg jne.) tuleb üksikvõitlejal sageli maastikul orienteeruda. Üksikvõitleja, kellel puudub vastav ettevalmistus, ei suuda seda. Orienteerumine, eriti vööräl ja kinnisel maastikul, on küllalt raske, seepärast tuleb sellele küllaldast tähelepanu pöörata.

Üksikvõitleja, saades juhilt ülesande, peab tähelepanelikult kuulama juhataatud teed ning hoolega jälgima maastikku, vastasel korral ta eksib.

Kaart ja käsibussool on üksikvõitlejale lahingus harva kättesaadavad, seepärast ta peab kasutama esmajoones just looduslikke orienteerumisasinõusid.

Vale!

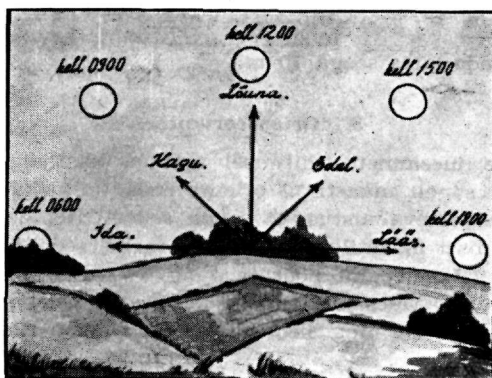
Pilt 9.

Õige!

Orienteerumine maastikul toimub kohalike esemete ja ilma-kaarte abil.

Abinõud ilmakaarte määramiseks on:

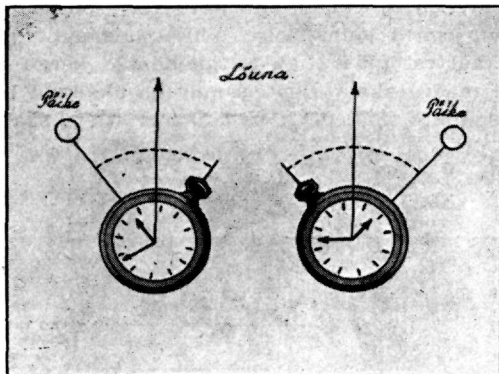
- a) Ilmakaarte kindlaksmääramine päikese seisu järgi.

Pilt 10.

Päike seisab umbes kell 0600 idas, kell 0900 kagus, kell 1200 lõunas, kell 1500 edelas ja kell 1800 läänes.

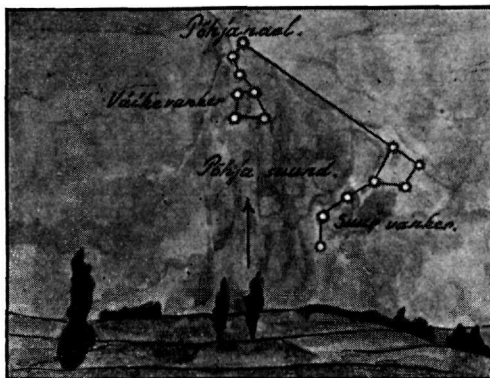
b) Lõunasuuna määramine kellaga.

Pilt 11.

Horisontaalselt hoitud kellal suunata väike osuti päikese suunda. Nurgapoolitaja väikese osuti ja arvu 12 vahel suundub lõunasse.

c) Põhjasuuna määramine põhjanaela abil.

Pilt 12.

Suurevankri „tagumistest ratastest“ sirgjoont mööda umbes kuue „rattavahe“ võrra kesktaeva poole asub põhjanael. Põhjanael seisab alati põhja suunas.

d) Kui eespool-nimetatud abinõusid pole võimalik kasutada, võivad orienteerumiseks abi pakkuda järgmised asjaolud: puutüvede, kivide ja telefonipostide põhjapoolsed küljed on sammaldunud, üksikute puude oksad on lõunapoolsel küljel pikemad ja lehestik rohkem arenenud, vanade kirikute torn on läänes, käändudel on aastakasvu-jooned lõunapoolsel küljel laiema.

Üks ilmakaartest määratud, on ülejäänuid kerge määrata.

Maastikul määratakse orienteerumiseks üksikuid meeldejäädavaid orienteerumispunkte, millede kaudu üksikvõitleja saab liikuda antud suunas.

Vale!

Pilt 13.

Kes ainult kaardil leiduvate teede ja kõrguspunktide nimetuste järgi loodab teed leida, maastikul teed või suunda kindlaks määrata, ei leia seda millalgi või eksib juba esimese meeldejäädud nimetuse juures. Seepärast ei tohi juht üksikvõitlejale ülesannet anda millalgi teed või suunda kätte näidata kaardil (vt. pilt 13).

Maastik on kindlaim teenäitaja. Liikumine toimub kättejuhatatud orientiirpunktist orientiirpunkti. Orientiirpunktideks võib anda ainult neid esemeid, millised lähtekohalt nähtavad. Edaspidine orienteerumine toimub ilmakaarte järgi, kusjuures üksikvõitleja uues leitud suunas valib endale jälle rea orientiirpunkte (vt. pilt 14).

Õige!

Pilt 14.

Teed, mida mööda tuleb liikuda julgestuseks ette saadetud üksikvõitlejail kinnisel maastikul või pimeduses, tuleb märkida vähe tähelepanu äratavate lõigetega puutüvedele, okste murdmisega, joontega maapinnale jne. Igasuguste tähelepanuäratavate märkide, nagu noolte, pealkirjadega paberitehtede jne. kasutamine on lubamatu, kuna nad juhatavad teed ka vastasele.

Vale!

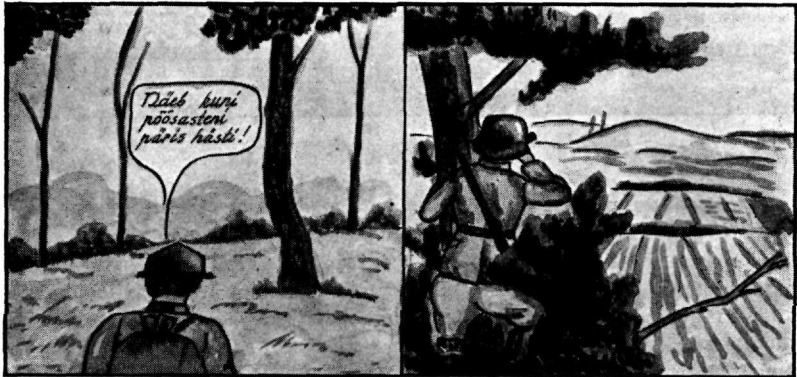
Pilt 15.

Õige!

4. Vaatlus.

JE II § 60 ütleb, et vaatluse eesmärgiks on tähele panna kõike seda, mis võiks anda teateid vastasest, maastikust ja oma vägedest.

Vaatluspostile vaatluse ülesandega määratud üksikvõitleja kohuseks on valida endale soodne koht vaatlemiseks kogu temale antud vaatlussektoris. Vaatluse hõlbustamiseks tuleb vaatlejaid alati varustada binokliga.

Vale!

Pilt 16.

Õige!

Vaatleja peab nägema kõike, seejuures ise tähelepandamatuks jäädes. Tuleb vältida sellaseid kohti, mis vastasele kergesti leitavad. Üksikud puud ja metsaserv ei ole soodsed vaatlemiskohad, sest säält leitakse vaatleja kiiresti ja hävitatakse. Natuke sügavamalt metsahämarusest on sama vaatlusvõimalus (vt. pilt 17).

Vaatluse toimetamine vastu päikest on raske. Seda tuleb vaatluskoha valikul alati arvestada. Kui osutub aga vajalikuks toimetada vaatlust vastu päikest, siis vaatleja asetagu käsi varjuks silmade kohale või vaadelgu läbi kõverdatud sõrmede nagu läbi binokli (vt. pilt 18).

Vale!

Pilt 17.

Õige!

Vale!

Pilt 18.

Õige!

Vaatleja peab jälgima kõike, mis toimub maastikul tema vaatlussektoris. Hea vaatleja avastab vastase ka kõrvaliste asjaolude kaudu, sest põhjuseta ei põgene ükski metsloom, ei teki tolmu ega haugu koer (vt. pilt 19).

Vale!

Pilt 19.

Õige!

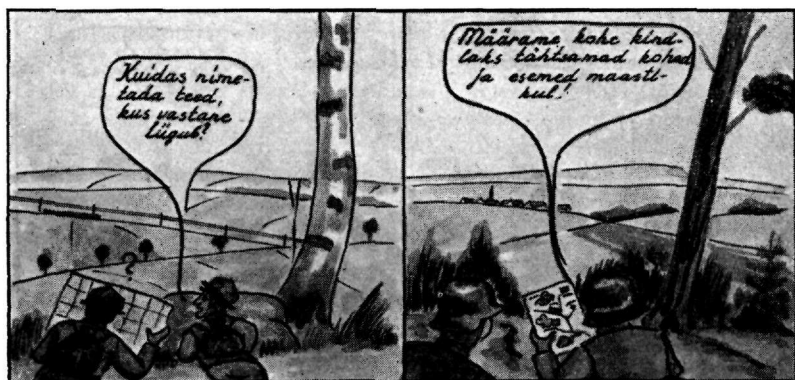
Erilist tähelepanu tuleb osutada igasugusele mürinale, vastasel korral võivad vaenlase soomusmasinad üllatada nii vaatlejaid kui ka üksust, kust vaatlejad välja saadetud. Vaatlusposti edukat tegevust tagab mõlemate vaatlejate koostöö. Seepärast peavad vaatlejad teatama teineteisele oma tähelepanekutest.

Vale!

Pilt 20.

Õige!

Vale!

Pilt 21.

Õige!

Saanud ülesande, vaatlejad peavad kohe määratud sektoris põhjalikult tutvuma maastikuga, erilist tähelepanu pöörates kätenäidatud tähtsamatele suundadele ja teedele.

On hilja hakata määrama kohalike esemete nimetusi siis, kui on tekkinud vajadus nende märkimiseks teatele.

JE II § 65 nõuab, et iga vaatluspost peab evima vastavat kaarti või krokiid ja vähemates üksustes peale krokii ka vaatlussektori perspektiiv-visandit.

Et saavutada häid tagajärgi, peab vaatlejal olema kasutada ka võimalikult täpsed abinõud. Ühtlasi vaatleja peab evima küllaldast oskust nende abinõude kasutamiseks.

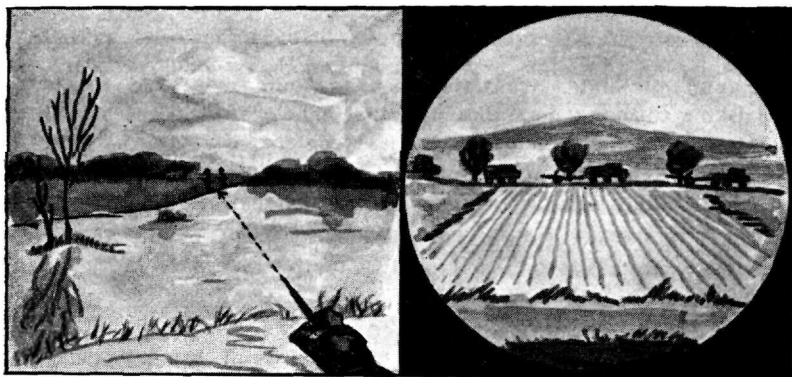
Kättesaadavamaks vaatlusabinõuks vaatluspostil on binokkel. Kuid ka nii lihtne tehniline abinõu, nagu seda on binokkel, vajab teatavaid oskusi ja teadmisi tema kasutamiseks. Vaatleja silmale kohandamata binokkel osutub vaid kasutuks iluasjaks. Lahingus esineb tõenäoliselt küllaltki juhtumeid, kus üksikvõitleja võib evida, kasvõi ajutiseltki, binoklit. Seepärast iga üksikvõitleja osaku binoklit oma silmadele kohandada (vt. pilt 22).

Vale!

Pilt 22.

Õige!

Vale!

Pilt 23.

Õige!

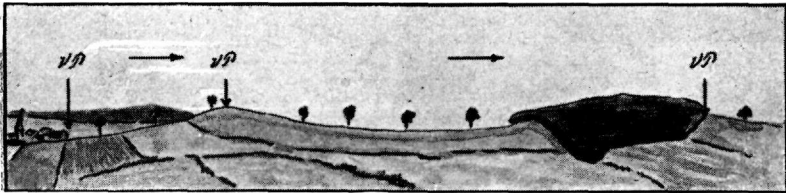
Vaatleja ülesandeks on ja jääb ainult vaatlemine. Relva kasutab vaatleja vaid enesekaitseks või vastase ootamatu kallale tungi puhul üksuse alarmimiseks siis, kui muude sidevahendite kasutamine ei ole küllalt kiire.

Vaatleja, kes vastast märgates tulistab, ei täida oma ülesannet, sest et ta enese kohe avastab. Rahulikult vastast jälgiv vaatleja võib saavutada väga olulisi vaatlustulemusi.

5. Luure.

Luure eesmärk on koguda teateid vastase jõududest, jaotusest, asetusest, kavatsusest ja maastiku lähistest, läbipääsetavusest jne.

JE II § 37 näeb luure edu alustena juhi ja meeskonna isiklikku julgust, vaprust ja vastupidavust, kavalust ja osavust abinõude leidmiseks oma ülesande täitmisel, samuti ka vankumata taht antud ülesande eduka lõpuni viimiseks. Et luuretegevuses esineb kõige vähem šabloone, peab üksikvõitleja ettevalmistamine luuretegevuseks haarama üldiste põhimõtete kõrval just ülaltoodud omaduste arendamist.

Pilt 24.

Luure teostub vaatluspunktist vaatluspunkti, kusjuures eelmisest punktist vaadatakse valmis uue vaatluspunkti asukoht ja tee sinna liikumiseks.

Vale!

Pilt 25.

Õige!

Igale luureüksusele antakse väljasaatmisel täpne ülesanne. Seda ülesannet peab teadma kogu meeskond, et juhi väljalangemise puhul üksus suudaks antud ülesannet edukalt jätkata (vt. pilt 25).

Vale!

Pilt 26.

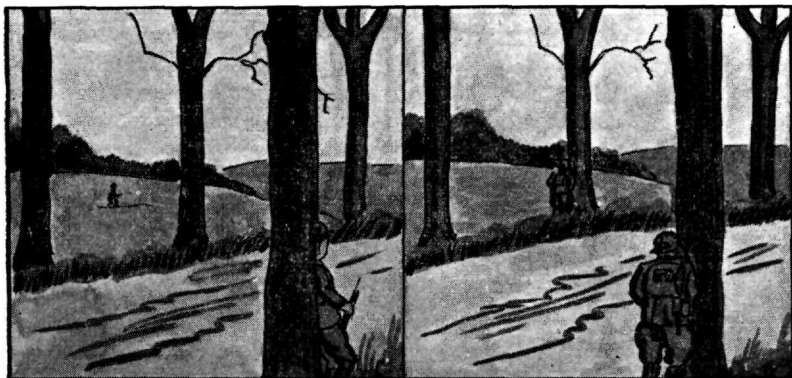
Õige!

Luureüksusest väljasaadetud piilurid, liikudes neile antud suunas (näidatud maastikul, asimuudi või krokii järgi) üksteisest silmside kaugusel, panevad hoolega tähele maastikku ja kõike, mis sääl sünnib. Piilurid, kes tegelevad muuga, kuid jätavad tahaplaanile oma ülesande, on kahjuks oma üksusele ja sellega kogu sõjaväele. Õige piilurpaar taotleb ainult oma ülesande täitmist, kusjuures liikumine toimub varjatult.

Piilur peab varjatud liikumiseks tihti oma esialgselt teelt tagasi pöörduma, kõrvale kalduma jne., et vältida lahtisi alasid. Seejuures üks piilur vaatleb ja teine liigub varjatult edasi. Üheaegne varjamata jalutamine maastikul on enesetapmine. Üks piilur peab olema alati valmis teist oma tulega kaitsma.

Vaatlust tuleb toimetada alati varjatult ja mitte ainult ette, vaid ka paremale ja vasakule.

Side luureüksuse südamikuga ja piilurite vahel peab olema pidev, seepärast piilurid peavad järjekindlalt jälgima, kas südamikust antakse leppemärke (vt. pilt 27).

Vale!

Pilt 27.

Õige!

Piilur tulistab ainult siis, kui ta teisiti ei saa oma ülesannet täita. Vastast silmates piilurid vangistavad ta. Kui vastane ei takista ülesande täitmist, teatavad piilurid leppemärgiga luureüksuse ülemale vastase olemasolust ja jätkavad oma ülesande täitmist.

Õsi piilurid teotsevad lühendatud vahedel ja kaugustel. Tuleb hoiduda laskmisest, sest sellega piilurid avastavad end ja võivad sattuda samade vastaste kätte, keda nad kergemeelselt lootsid pimedas tulistades tabada.

Vale!

Pilt 28.

Õige!

Vale!

Pilt 29.

Õige!

Sõjavangid ja ülejoosikud võivad alati anda tähtsaid teateid. Piilurid, kes vangistavad mõne vastase haavatu, on osa oma ülesandest täitnud. Vangidelt võetagu nende dokumendid ja relvad ja saadetagü valve all kõrgema juhi käsutusse.

Ka erilise käsuta on iga luuraja kohus selgitada maastiku läbikäidavust, teede ja sildade seisukorda, varjumisvõimalusi jne. ja neist õigeaegselt teatada, et vältida õnnetusi järeltulevate osadega.

Vale!

Pilt 30.

Õige!

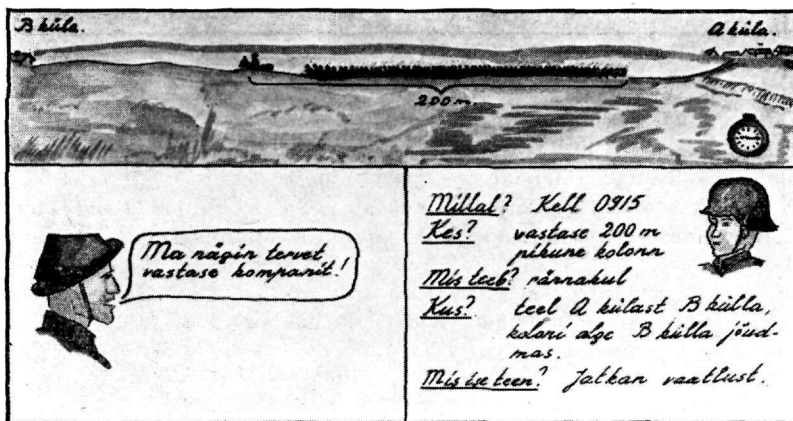

6. Virgats.

Üksikvõitleja lahingulises ettevalmistuses evib virgatsite väljajõe küllaldast tähtsust, sest virgatsside on ja jääb ka tulevikus üheks sidepidamise viisiks. Virgatsiteenistus haarab teadete koostamist, teadete edasitoimetamist ja virgatsite tegevust teadete edasiviimisel.

Virgatsina teotseb lahingus juhi käskjalg või sidevaatleja, kuid virgatsiks võib juht tarbe korral määrata ka mõne muu üksikvõitleja. Virgatsiteenistuse põhjalik tundmine on nõutav ka vaatlejatele ja luurajatele, sest just neil tuleb sageli iseseisvalt koostada teateid ja neid edasi toimetada.

JE II § 21 loeme: „Käskjalg annab edasi peaasjalikult kirjalikke käskke ja teateid. Ainult erijuhtudel neid võib kasutada ka lihtsate suuliste korralduste edasiandmiseks.“ Eeskiri vihjab, et lihtsamaid ja lühemaid käskke ja teateid on üksikvõitleja suuteline meeles pidama ja edasi andma ja seda tuleb kindlasti arvestada.

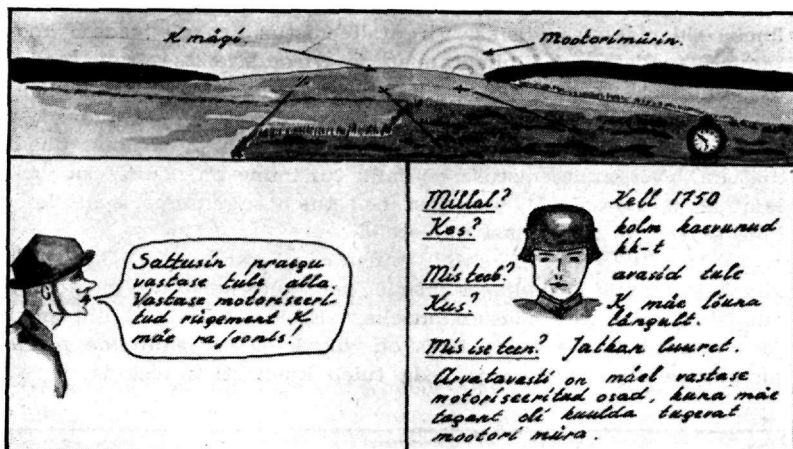
Vale teade!

Pilt 31.

Õige teade!

Teade olgu selge, täpne ja kindel. Teade olgu nii redigeeritud, et juhil ei tekiks väära arusaamist teate sisust. Iga teade, nii suuline kui ka kirjalik, peab vastama järgmistele küsimustele: Millaal? Kes? Mis teeb? Kus? Mis see teen?

Üldised teated ei evi mingit tähtsust. Õige mulje vastasest saab juht teates toodud faktide ja üksikasjaliste andmete kaudu.

Vale teade!

Pilt 32.

Õige teade!

Liialdused ja suurendused teates on lubamatud. Tõenäolised oletused vastase kohta tuleb teates eraldi märkida ja oletust põhjendavate faktidega täiendada.

JE II § 56 ütleb teate sisu kohta: „Teravalt eraldada seda, mis luureorgan ise oma silmadega on näinud sellest, mis ta on kuulnud teiste käest.“

Sageli võivad olulisi teateid anda kohalikud elanikud, kuid teate tuleb kindlasti märkida, kellelt andmed saadud, sest siis teab juht saadud teate tõepärasust kontrollida teiste teadete abil (vt. pilt 33).

JE I § 5 ja JE II § 21 nõuavad suulise käsu või teate saamisel selle kordamist. Üksikvõitleja ettevalmistamisel tuleb seda nõuet igal ajal ja vankumata järjekindlusega täita, et käsu kordamine kujuneks teatud reflektorseks harjumuseks. Saadud käsu kordamine tagab suuliste teadete õiget edasiandmist ja arusaamatuste õigeaegset selgitust.

Virgats, kes teateviimiselt tagasi tulnud, kannab teate andjale ette, millise teate ta üle andis (vt. pilt 34).

Vale teade!

Pilt 33.

Õige teade!

Vale!

Pilt 34.

Õige!

Kui virgatsile antakse edasiviimiseks kirjalik teade, siis tuleb teda tutvustada selle teate sisuga, välja arvatud erilised saladused, et ta võimaliku hädaohu puhul võiks teate hävitada, ilma et ülesande täitmine selle all kannataks (vt. pilt 35).

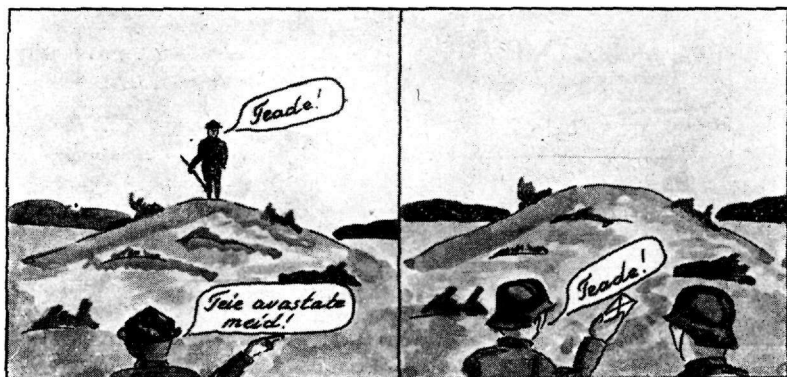

Vale!

Pilt 35.

Õige!

Vastava korraldusega ei anna virgats teadet kellelegi muule kui adressaadile. Kui teade kuulub lugemiseks ka vastutulevatele juhtidele, peab tegema virgatsile vastava korralduse.

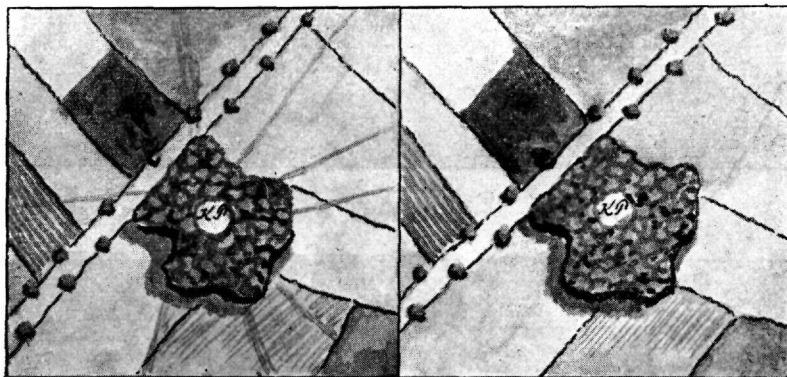
Vale!

Pilt 36.

Õige!

Virgatsid peavad oskama kasutada maastikku, peavad tundma hästi kaarti ja oskama orienteeruda igasugusel maastikul.

Virgats, kes maastiku kõrgemalt kohalt püüab hüüdega leida juhi komandopunkti, seab enda ja juhi hävitamisohu. JE II § 22 käsib sidevaatlejatel ja käskjalgadel uude kohta asumisel tutvuda ümbrusega, eriti teedega ja maastikuga, mis asuvad nende punktide vahel, kus nad sidet peavad. Selle nõude täitmine tagab kiiret teadete edasiviimist ja säästab kaotusi.

Vale!

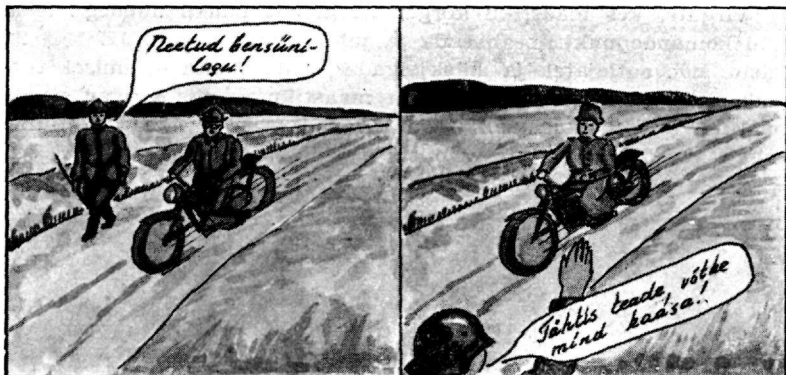
Pilt 37.

Õige!

Virgatsid peavad olema teadlikud sellest, et nad võivad vastase õhustvaatlejatele reeta juhi KP nende poolt maastikule tallatud teeradade kaudu ja sellega viia juhi KP tule alla. Seepärast peavad virgatsid teadete viimisel kasutama maastikul ainult olemasolevaid teid, kraave, põllupeenraid, põõsastikku, metsatukke jne.

Kuidas virgats oma ülesande täidab, peab ta ise otsustama. Leidlik virgats kasutab igasuguseid vahendeid teate kiireks kohaletoometamiseks, meeles pidades, et ainult õigeaegselt teate kättesaamisest on juhil kasu (vt. pilt 38).

Virgatsid peavad saanud ülesande edukalt lõpuni viima. Igasugune viivitus teel või ülesandest kõrvalekaldumine, samuti uute ülesannete vastuvõtmine vastutulijatelt on lubamatu. Ka ei tohi virgats lugeda ülesande mittetäitmise vabandavaks põhjuseks vastase poolt etteseatud takistusi, vaid ta peab leidma abi-

Vale!

Pilt 38.

Õige!

Vale!

Pilt 39.

Õige!

nõusid, et vältida vastasega kokkupuutumist. Teel nähtud olulistest asjaoludest teatab ta juhile, kelle juurde ta saadeti.

Tema poolt nähtud või avastatud hädaohust hoiatab virgats lühikese teatega kõiki vastutulevaid juhte ja meeskondi (vt. pilt 40).

Eriti tähtsad teated ja käsud peab virgats ajaviimatult üle andma teate saajale ka siis, kui selle läbi mõni nõupidamine või

Vale!

Pilt 40.

Õigel!

Vale!

Pilt 41.

Õige!

käsuandmine katkestatakse. Ka peab virgats teadma, mis teha, kui ei leia adressaati.

Virgats ei tohi näha oma ülesandes puhkust ega isiklikku julgeolekut, vaid peab teadma, et tema ülesanne on sama olulise või suuremgi tähtsusega kui kaasvõitlejal, kes jäid tulevõitluse vastasega. Sageli on lahingukäik just virgatsi õigeaegselt teate viimisest, kuna juht ainult õigeaegse teate põhjal saab võtta õige otsuse ja mõjustada lahingukäiku võiduka lõpuni (vt. pilt 42).

Vale!

Pilt 42.

Õige!

7. Vahipost.

Kaitselahingus ja puhkusel on eriti tähtis vägede julgestamine vastase ootamatute kallaletungide vastu.

Kaitsel täidavad julgustusülesannet lahingueelpostid, puhkusel puhkekaitse kompanid või üksikud puhkekaitse rühmad, pannes oma vahetuks julgestuseks välja eelpostid.

Nii lahingueelpostid kaitsel kui ka eelpostid puhkekaitsele julgestavad end vahetult vahipostidega (JE II § 469 ja LE § 143).

Vahipost harilikult koosneb kahest vahist, kellest üks määratakse vanemaks.

Vahiposti asukohta ja vaatlusvõimaluste kohta on kehtivad samad nõuded, mis toodud eespool peatükis „Vaatus“.

Vahitide kohuseks postil on¹⁾:

- valida soodne asend vaatlemiseks, jäädes ise tähelepandamatuks vastasele, ja võimaluse korral kaevudes;
- suurima hoolega ja tähelepanuga jälgida kõike, mis sünnib antud vaatlussektoris, teostades alati vaatlust koos;
- kõigest tähelepanuväärivast teatada kohe lahingueelposti (eelposti) ülemale, milleks üks vahitidest võib postilt ajutiselt lahkuda; (vt. pilt 43).

¹⁾ Aluseks võttes JE II § 471.

Vale!

Pilt 43.

Õige!

Vale!

Pilt 44.

Õige!

— vastase kallaletungi puhul viibimata alarmida lahingueelpost (eelpost), kasutades selleks lihtsaid sidevahendeid (nöör, mille otsa seotud tühi konservikarp kivikesega jne.); eriti ootamatult ilmuvast hädaohust teatab vahipost laskmisega;

Vale!

Pilt 45.

Õige!

— lasta läbi ainult oma ülemaid, keda nad isiklikult tunnevad, ja neid, kelle kohta on saadud korraldus läbilaskmiseks; kõik teised valju hüüdega „seis!“ ja püssi laskevalmis seadmisega kinni pidada ja, kui nad ei suuda tõestada oma isikut ja läbipääsemise õigust, viia oma vahetu ülema juurde;

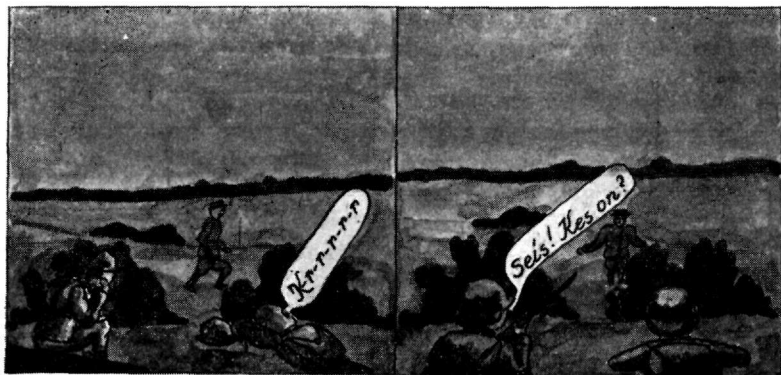

Vale!

Pilt 46.

Õige!

— lasta maha kõik, kes kolmekordse hoiatuse järel seisma ei jää või vahiposti käsku ei täida;

Vale!

Pilt 47.

Õige!

— pimedas ja udus hüüdega „Seis! Kes on?” pidada kinni kõik vahipostile lähenejad;

Vale!

Pilt 48.

Õige!

Vastase üksikute piilurite ilmumisel vahipost varjub, laseb nad läbi ja vangistab. Märkavad aga vastase piilurid vahiposti ja põgenevad, lasta nad maha. Peatuvad vastase piilurid vahiposti läheduses, mitte tulistada, sest pole veel kindel, et nad vahiposti

avastasid. Alati tuleb eelistada üksikute vastaste vangistamist nende mahalaskmisele, sest nende kaudu juht võib saada tähtsaid teateid.

Vale!

Pilt 49.

Õige!

Oma möödivatele luureosadele teatab vahipost lühidalt oma tähelepanekutest ja avastustest.

Vale!

Pilt 50.

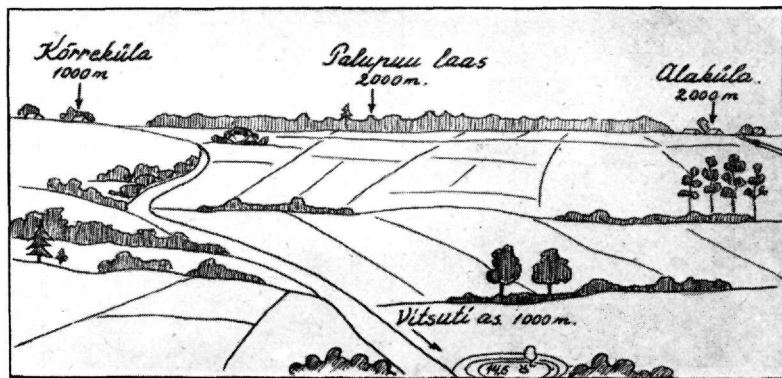
Õige!

Vastase parlamentääre (läbirääkijaid), kelle tunnuseks on käeshoitav valge lipp, ja ülejooksikuid vahipost ei kohtle nagu tavalist vastast. Neilt tuleb võtta relvad ja viia oma vahetu ülema juurde. Kui olukord nõuab, seotakse parlamentääridel silmad kinni, et takistada neil sõjaliste ettevalmistuste ja kavatsuste nägemist. Vahipost ei tohi parlamentääridele midagi rääkida ega nende küsimustele vastata. Igal juhtumil peab vahipost tegema kõik, et ei rikutaks parlamentääri puutumatus.

JE II § 470 järgi vahipostile tema väljapanekul antakse:

- teateid vastasest;
- lahingueelposti (eelposti) ülesanne ja asukoht;
- naabrid ja teated väljasaadetud luurest;
- vahiposti ülesanne, alad ja punktid maastikul, millele pöörata erilist tähelepanu;
- leppemärk lahingueelposti (eelposti) alarmimiseks ja tema juhi väljakutseks;
- erilised korraldused vastase ilmumise ja pealetungi puhuks.

Näide (võimaluse korral kaasa anda perspektiiv-visand):

Pilt 51.

1. Meie asume Vitsuti as. — Kõrreküla teel, 1 km Vitsutist põhjal. Põhjasuund üle kõrge kuuse. Poolvasakul metsa serval Kõrreküla, otse Palupuu laas, poolparemal Alaküla.

2. Vastane läheneb põhjast. Tema luureosi on nähtud kell 1000 Palupuu laane põhjaserval, siit 15 km.

3. Meie jao ülesanne on julgestada kompanit vastase ootamatu kallaletungi eest Kõrreküla, Vitsuti as. suunas. Lahingueelposti asukoht sääl põhjaserval. Paremalt puude all asetsevas Kase talus 2. kompani lahingueelpost. Kõrreküla ja Alaküla suundades teotsevad meie luurepatrullid.

4. Vahiposti asukoht siin künkal (üksiku puu juures). Ülesanne toimetada vaatlust sektoris, mille vasakpoolseks piiriks Kõrreküla vasakpoolne maja ja parempoolseks piiriks Palupuu laane parem serv ning julgestada lahingueelposti vastase ootamatu kallaletungide eest. Erilist tähelepanu pöörata Kõrreküla - Vitsuti teele ja võsale lääne pool teed.

5. Lahingueelposti alarmimiseks rida kiireid tõmbeid nööri, jaõulema väljakutseks kolm tõmmet.

6. Vastase suurema kallaletungi puhul lahingueelpost taandub piki teed oma rühma juurde.

Vajaduse korral antakse vahipostile veel „tunnussõna” ja „vastuhüüd”.

Vale!

Pilt 52.

Õige!

Vahiposti vahetus toimub tavaliselt ühe mehe kaupa, kusjuures vahipostilt lahkub vanem ja abi jääb uues vahetuses vanemaks. Vahetuse puhul vahiposti vanem annab uuele vanemale üle vahiposti ülesande ja jaõulemalt saadud korraldused.

Kui pole erilist keeldu, võivad vahipostil olevad vahid suitsetada, kuid nii, et see ei reedaks vahiposti.

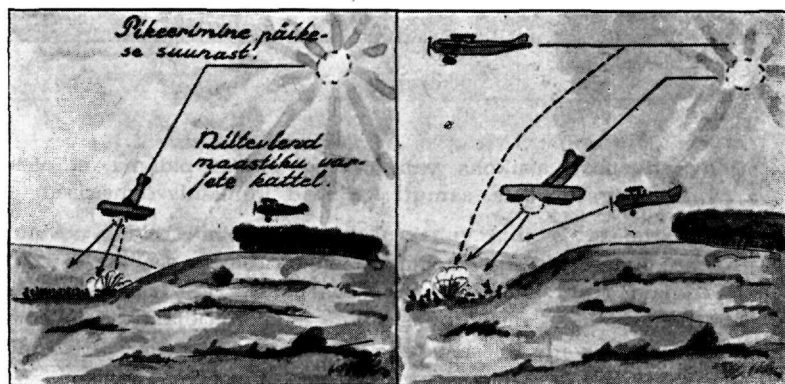
8. Võitlus õhvaenlasega.

A. Iga üksikvõitleja teadku, et:

Pilt 53.

1) luurelennuk, lennates suurtel kõrgustel, on vastase juhtide ja suurtükiväe silmaks, ning olles relvastatud kuulipildujatega ja pommidega, võib tulistada ja pommitada kolonne rännakul, väekoondisi puhkusel jne.

Pilt 54.

2) hävituslennuk, teotsedes kas pikeerivalt või niitelennuga, tulistab ja pommitab rännakukolonne, eriti mõjuvalt aga ratsaväe-, voori- ja autokolonne.

3) pommituslennuk hävitab tugevajõuliste pommidega raudteejaamu, aerodroome, ladusid jne. või tungib samuti nagu hävituslennukki kallale maapealsetele elavmärkidele.

B. Õhuvaenlase õigeaegse avastamise tagab hästiorganiseeritud õhuvaatlus. Kuna juhil alati ei ole kasutada eriliselt ettevalmistatud õhuvaatlejaid, peab iga üksikvõitleja evima küllaldaselt teadmisi õhuvaatlusteenistuse täitmiseks.

Vale!

Pilt 55.

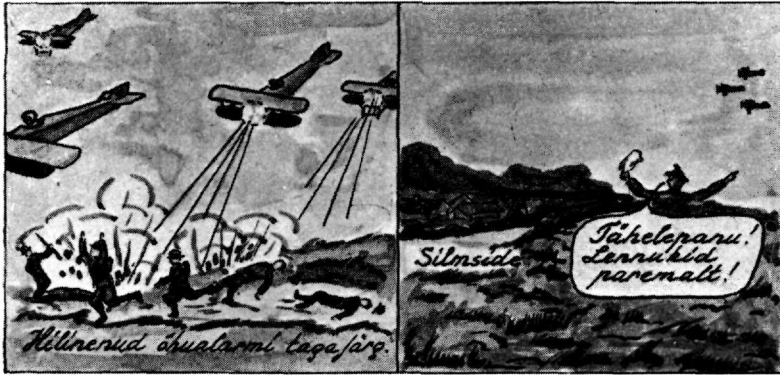
Õige!

Õhuvaatlusposti asukoha valikul peab silmas pidama, et oleks avar vaatlus igale poole, samuti ka head kuulamisvõimalused.

Õhuvaatlejate ja juhi vahel peab olema kindel side. Ainult õigeaegne õhualarm tagab edukat lennukitõrjet, seepärast tuleb õhuvaatlejaid, kui vähegi võimalik, varustada ka tehniliste sidevahenditega ja side alati dubleerida. Üksikvõitlejaid tuleb kindlasti ette valmistada lihtsamate sidevahendite (telefon, helklamp, signaallipud jne.) käsitlemiseks (vt. pilt 56).

C. Parim vahend võitluses õhuvaenlase vastu on moondamine, kuid millalgi ei tohi lasta õhuvaenlasel vägede tegevust täielikult takistada. Ka õhustvaatlusel on oma piirid.

Vale!

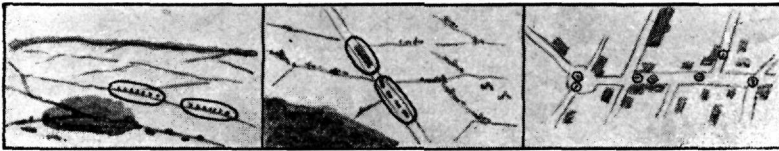
Pilt 56.

Õige!

kuni 600 m kõrg.

kuni 1500 m kõrg.

kuni 5000 m kõrg.

üksikuid laskureid,

kolonne ja veokeid,

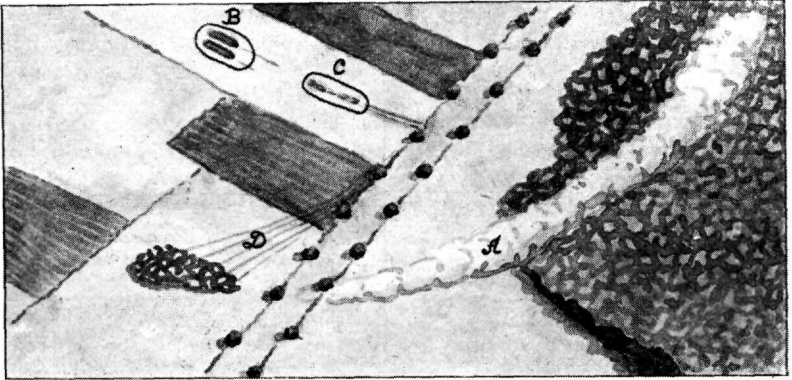
tänava liiklemist.

Pilt 57.

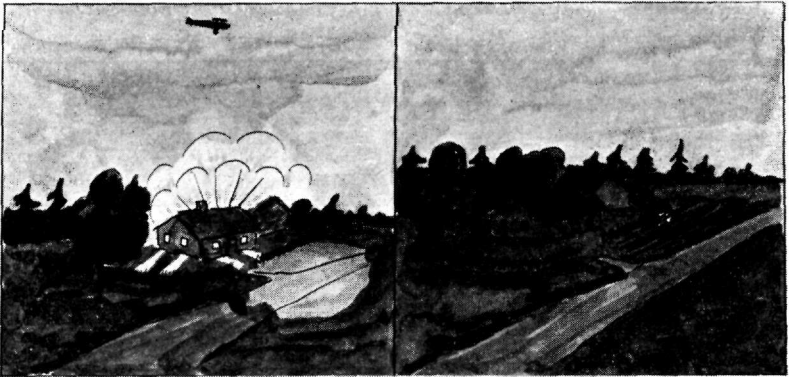
Luurelennuk avastab normaalse vaatluse juures (vt. pilt 57):

Õhust vaadeldes on eriti nähtav igasugune liikumine, tolmu- pilved (A), suits, tihedalt koondatud üksused (B) ja veokid (C) lagedal alal ning jalgrajad ja rattaroopad põllul (D). Eriti reedab maapealseid märke päikesepaistelise ilmaga nende vari ja öösiti igasugused tuled (vt. pilt 58).

Moondamine saavutatakse liikumatusega (kui lennuki lennu- kõrgus seda nõuab), tolmuste teede vältimisega, looduslike varjete, varjude ja olemasolevate teede, põllupeenarde, kraavide jne. kasutamisega ning öösiti valgustusest loobumisega (vt. pilt 59).

Pilt 58.

Vale!

Pilt 59.

Õige!

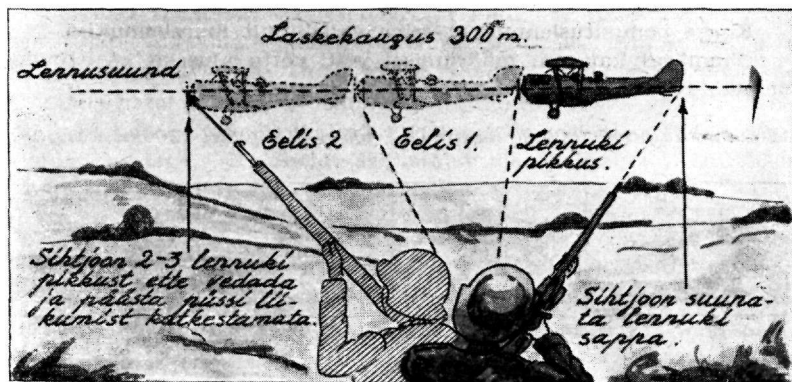
D. Jalavägi võitleb õhuvaenlase vastu kuulipildujaga ja sõjapüssiga.

Kuna madalalt ründavaid lennukeid on kõige kindlam tabada just sõjapüssiga, tuleb kõiki üksikvõitlejaid, eriti aga staapide ja vooide meeskondi ette valmistada sõjapüssi käsitlemises lennukitõrjeks.

Võitluses õhuvaenlasega peab üksikvõitleja meeles pidama järgmisi põhioõndeid:

- üksikvõitleja, kes on juba tulevõitluses maapealse vastasega, ei astu millalgi tulevõitlusse õhumärgiga;
- üksikvõitleja võib avada tule õhumärgile vaid siis, kui selleks on luba või käsk ja kui õhuvaenlane on jõudnud tema püssi mõjuvule piirkonda;
- tuli avada alati lähemale, madalamal lendavale lennukile või juhi lennukile (tavaliselt esimene), sellega saavutatakse erilise käsuta mõjuv tulekoondis;
- lühike aeg (ca 12—15 sek.), mille jooksul lennuk viibib püssi mõjuvule piirkonnas, nõuab üksikvõitlejalt suurt tulekiirust, mis saavutatakse eriliste laskeasenditega ja püssi ümberlaadimisega õlas.

Ajutine juhend õhukaitse teostamiseks sõjapüssiga, käsitledes peamiselt õhuküttide väljaõpet, ütleb (§ 23), et sõjapüssi võib kasutada rünnaku- ja luurelennuki tõrjel kuni 500 m ja pommituslennuki tõrjel kuni 600 m kauguseni. Kuna kõiki üksikvõitlejaid ei ole psüühilistel ja tehnilistel põhjustel võimalik ette valmistada õhuküttideks, tuleks nende väljaõppel piirduda LE I A § 97 toodud 300 m normiga, samuti ka lihtsamate reeglitega kui on antud õhuküttidele. Nii näiteks ei saa kõigilt üksikvõitlejailt nõuda eelise (ettesihtimise suuruse) väljaarvutamist.

Pilt 60.

Tavaliselt üksikvõitlejalt tuleks nõuda õhumärgi tulistamisel järgmist:

- sihtjoone suunas otse peale- või äralendavale lennukile sihtida märki ja päästa;
- laskesuunale risti lendava ja sihtjoone suhtes nurga all peale- ja äralendavale lennukile sihtida algsihikuga lennuki sappa, viia sihtjoon lennuki liikumise suunas nõutava eelise võrra ette ja päästa püss liikumisel;
- parandused eelise pikkuses ja tuule mõjus teha vaatluse teel tulistamisel joonestavate kuulidega.

Ettesihtimise suurused:

Lennuki põhiliik	Lennuki kaugus laskurist		
	kuni 100 m	100—200 m	200—300 m
	Ettesihtimise suurus eelistes		
Luurelennuk ja kerge pommitaja	1	1—2	2—3
Hävitaja	2—3	3—4	4—5

Lennuki põhiliigi võimaldab määrata tema väliskuju.

Hävituslennuk on väiksem kõigist teistest lennukitest ja tavaliselt üheistmeline.

Luurelennuk on tunduvalt suurem hävitajast ja tavaliselt kaheistmeline.

Kerge pommituslennuk ei erine väliskujult luurelennukist.

Õhumärgi kauguse määramisel võib võtta aluseks, et lennukil on nähtavad:

1200 m kaugusel   800 m kaugusel   600 m kaugusel   300 m kaugusel

*binokliga
vaadates
riiklikud
tundemärgid,*

rattad,

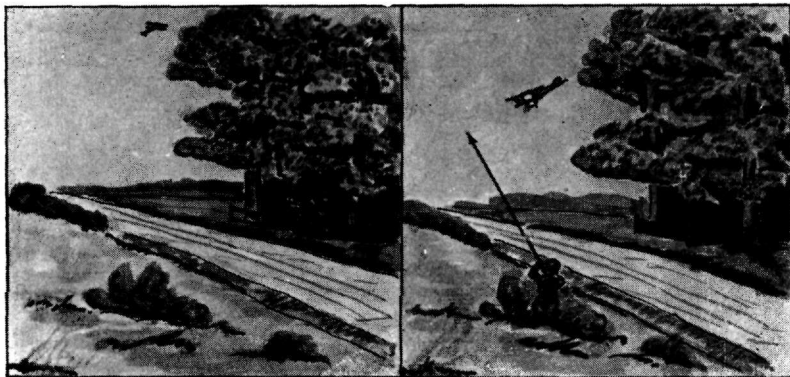
*tübade
vahetoed,*

seesistujad.

Pilt 61.

Rännakul määratakse tavaliselt rühmad, kelle ülesandeks on lennukite ilmumisel neid hävitada nii püssi kui ka kuulipilduja tulega.

JE I § 169 nõudel sellane õk-rühm õhualarmi puhul hüppab poolrühmadena kahele poole teeäärele, peatub ja laskurid avavad tule lennuki pihta.

Vale!

Pilt 62.

Õige!

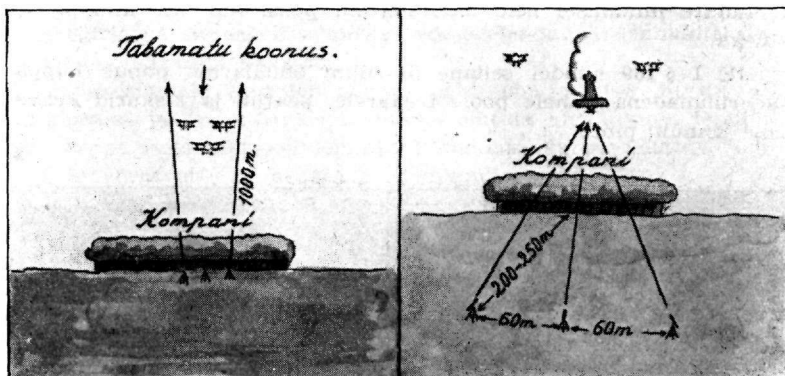
Lennuki tulistamiseks tuleb valida alati see teeäär, kust avaneb tõesti võimalus lennukit näha ja tulistada. Kui ainult üks teeäär seda võimaldab, tuleb kõigil laskuritel seda kasutada.

Suurematel kõrgustel lendavate lennukite vastu võitleb jala- vägi õhukaitse- või õhukaitseks kohandatud kerge- või raske- kuulipildujatega. Kuulipildujate mõjuv tule ulatus on kuni 1000 meetrini.

Õhumärgi kindlamaks tabamiseks koondatakse mitu õhukaitse- kuulipildujat ühise juhatuse alla tulistusüksuseks („Ajutine juhend õhukaitsekuulipildujate kasutamiseks“ § 65).

Sama juhendi § 117 põhjal tulistusüksuse positsioon peab asetsema:

- eemal lõhkeainete ja laskemoona ladudest;
- raudteejaamades eemal peateest;

Vale!

Pilt 63.

Õige!

— kaitstavast esemest 300—500 m, väiksema arvu kuulipildujate puhul 200—250 m kaugusel;

Vale!

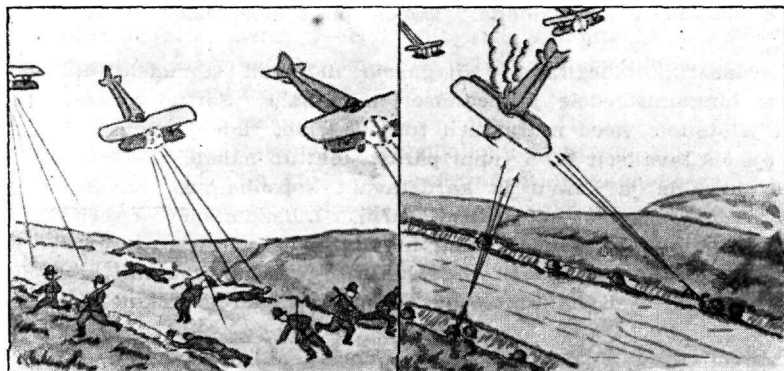
Pilt 64.

Õige!

— maastikul, mis võimaldab vaba vaatlust, eemal ehitistest ja puudest, mis segavad laskmist;

— eemal esemetest, mis tekitavad müra ning segavad kuulamist.

Kõige kohasemaks õhukaitsekuulipildujate asukohaks on iga-sugused augud.

Vale!

Pilt 65.

Õige!

Ootamatu õhurünnaku puhul, kui ei ole korraldatud erilist õhukaitset, jalavägi hüppab kiiresti teelt kõrvale ja avab tule lennukitele püssidest ja ka harilikest kuulipildujatest, kui leidub selleks soodseid laskekohti.

9. Gaasikaitse.

Sõjagaasid ja nende mõju.

Sõjagaase, nende levitamiskeskuste järgi, võib jagada kahte gruppi:

- sõjagaasid, milledega mürgistatakse õhk,
- sõjagaasid, milledega mürgistatakse maastik.

1. Õhkumürgistavad ained, uduna või gaasilises olekus, mõjuvad ärritavalt silmadele (pisargaasid) või hingamistorustikule (arsenid), lämmatavalt (kloor, fosgeen, kloorpikriin) või mürgitavalt (sinihape).

Õhkumürgistavaid gaase võib avastada nende lõhna kaudu. Tuntakse õhus teravat, vastikult lämmatavat mõrumandli või mädaneva puuvilja lõhna, on õhk mürgistatud sõjagaasiga.

Õhkumürgistavad sõjagaasid on tavaliselt lühikese mõjukestusega ja nende vastu kaitseb gaasitorbik.

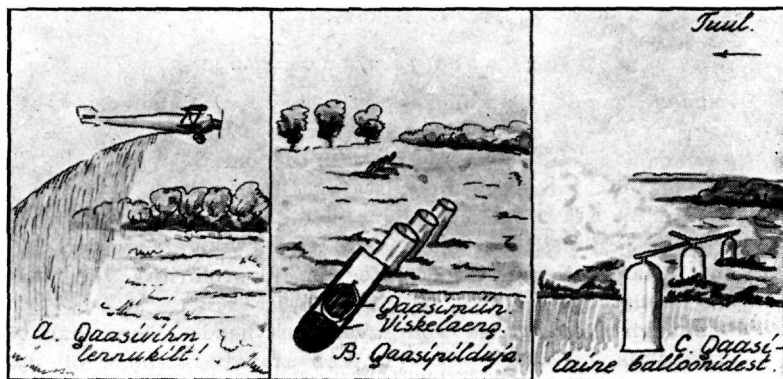
2. Maastikkumürgistavad ained (sööbegaasid — ipriit, lüüsiit) mõjuvad aurudena või tilkadena. Ipriit puhtal kujul on raskesti tähelepanev, evib nõrka sinepi, küüslaugu, mädarõika või mädaneva heina lõhna. Lüüsiit on tähelepanev terava lõhnaga.

Maastikkumürgistavad sõjagaasid mõjuvad silmadele, ülemis-tele hingamisteedele ja peamiselt ihunahale. Sattudes rõivastele ja jalatsitele, need mürgained tungivad läbi riide ja naha. Ipriit mõjudes tavaliselt 4—5 tunni pärast, tekitab nahale raskesti paranevaid vilde ja haavu ja kardetavaid kopsuhaigusi, millele võib järgneda raskemal mürgitusel surm. Lüüsiidis olev arseen tungib läbi ihunaha kehasse ning mõjub surmavalt.

Nende kahe sõjagaasi vastu kaitseb gaasitorbik ainult nägu ja hingamisteid. Keha kaitsevad ainult vastavad gaasikaitseülikonad.

Senitehtud sõjagaaside kõrval võidakse tulevikusõjas kasutamisele võtta uusi sõjagaase, millede omadused ja mõju seni saladuses hoitakse. Seepärast peab sõja korral iga kahtlast lõhna, mille tekkimise tõenäolist põhjust ei teata, pidama tundmata sõjagaasi tundemärgiks.

Gaasikallaletungi teostamise viise.

Pilt 66.

1. Suurtükivägi teostab gaasikallaletungi kogu oma tulelatause piirides, kasutades gaasigranaate (võimalikult suur gaasihulk) ja brisantgaasigranaate (vähem gaasi, suurem lõhkelaeng). Suurtükivägi kasutab gaasikallaletungi teostamiseks nii õhku- kui ka maastikkumürgistavaid sõjagaase.

2. Lennuvägi teostab gaasikallaletungi harilikult tagalas olevatele märkidele, lastes vedelat sõjagaasi vihmataoliselt märgile või maastikule (A) või pommitades märke gaasipommidega.

3. Gaasikallaletunge võib veel läbi viia:

- gaasimiinide heitmiselega gaasipildujaist (B),
- gaasilainete laskmisega gaasiballonitest (C),
- gaasisisaldavate käsi- ja püssigranaatide pildumisega.

Gaasitamine gaasipildujatega ja gaasilainetega on teostatav peamiselt positsioonisõjas. Manöövrisõjas gaasitamine gaasilainetega on teostatav vaid väikseist seljaskantavaist gaasipudelitest, kuna gaasitamiseks gaasimiinidega kasutatakse kergeid miinipildujaid.

Gaasiluure ja gaasivaatlus.

Gaasiluuret teostavad tavaliselt erimeeskonnad koos üldise luurega. Kuid sageli esineb olukordi, kus gaasiluurajaid ei jätku igale poole, seepärast peavad kõik luurajad ka erilise käsuta teostama gaasiluuret. Tavalise üksikvõitleja kohuseks luurel on tähele panna lõhnu õhus ja taimestikku maapinnal. Iga kahtlase lõhna puhul õhus või õlitaoliselt ülepritsitud taimestiku puhul on tegemist tõenäoliselt sõjagaasiga ja luurajad peavad sellest teatama vastava signaaliga järeltulevatele osadele. Gaasitatud ala leidmisel luurajad peavad kindlaks tegema ala piirid ja need märkima tähistega, mis nähtavad nii päeval kui ka öösel. Ühtlasi luurajate kohuseks on selgitada gaasitatud alast ümbermineku võimalusi. On ala ümberminematu, luurajad peatuvad selle ees ja ootavad käsku edaspidiseks tegevuseks. Gaasiluure kõrval organiseeritakse gaasikallaletungi õigeaegseks avastamiseks ja osade alarmimiseks gaasiohu puhul gaasivaatluspostid.

LE § 85 põhjal gaasivaatlus organiseeritakse igas kompanis, patareis, eskadronis ja neile vastavais üksustes.

Kui üksustes puuduvad erilisel ettevalmistatud gaasivaatlejad, toimetavad gaasivaatlust vastava käsu põhjal harilikud vaatluspostid.

— panna tähele tuule suunda, selle muutumist ja kiirust ning sademeid;

JE II § 123 järgi gaasivaatleja ülesandeks postil on:

- vastasega kokkupuutudes hoolega jälgida, kas vastase tegevus lasab oletada gaasikallaletungi (kuulda gaasipudelite kolinat jne.);
- õhuvaenlase ilmudes püüda selgitada, kas pommitamine gaasipommidega on ohtlik oma osadele, arvestades lennu-suunda ja ilmastikutingimusi.

Valmisolek gaasikaitseks.

Vale!

Pilt 67.

Õige!

Parimaks gaasikaitse vahendiks on üksikvõitlejale tema hästi korrashoitud gaasitorbik. Üksikvõitlejad ei tohi olla ei lahingus ega puhkusel millalgi gaasitorbikuta. Neid teadmisi tuleb üksikvõitlejale sisendada järjekindlate gaasitorbikute ülevaatusena ja gaasitorbiku kandmisega igasugustel õppustel, et harjutada üksikvõitlejat gaasitorbikut võtma oma alalise kaaslasena. Tuleb meenutada, et gaasikallaletung puhkavatele vägedele võib tulla sama kergesti kui lahingus, sest nemad on headeks märkideks suurtükiväele ja lennuväele gaasikallaletungi teostamiseks.

LE § 86 nõuab, et kõik üksikvõitlejad peavad suutma täita gaasitorbikus kõiki neid ülesandeid, mis nad täidavad oma ala kohaselt.

Selle nõude täitmiseks tuleb üksikvõitlejatega kõik väljaõppe alad teostada nii gaasitorbikuta kui ka gaasitorbikus.

Ka oletatava gaasiohu võimaluse puhul gaasitorbik tuleb asetada ooteasendisse, et tarbe korral torbiku kaitseasendisse asetamine toimuks võimalikult kiiresti.

Gaasiohu puhul hoida üks silm suletuna, see tagab pisargaasi puhul siiski ühe silma vigastamata jäämist.

Gaasialarm.

Vale!

Pilt 68.

Õige!

Gaasiohu korral gaasiluurajad või gaasivaatlejad alarmivad viibimata need osad, kelle poolt nad on välja pandud. Gaasialarm antakse edasi vaatluspostilt vaatlusposti. Naabervaatluspost kordab gaasialarmi ainult siis, kui tema üksust tõesti gaasioht varitseb (asub alla tuule). Gaasialarm gaasiohuta on lubamatu, kuna üksus kellele anti asjata gaasialarm, kaotab palju oma lahinguvõimest, olles sunnitud teotsema gaasitorbikus.

Gaasialarmiks antakse venitatud helisid käsisireeni, udusarve või teiste säärase abinõudega. Vilet gaasialarmi-

andmiseks võib kasutada ainult siis, kui ei ähvarda otsene gaasi-
oht. Vastasel korral alarmija, samal ajal kui teised asetavad
kaitseasendisse oma torbikud, peab hingama gaasitatud õhku.

Gaasialarmi võib anda veel igasuguste kellade helistamisega,
labidate või mõnede muude metallasjade kolistamisega. Kuid sellasel
juhtumil peab olema signaal varakult kõigile teatatud.

Gaasialarmi puhul kõik üksikvõitlejad katkestagu kohe hinga-
mine, sulgegu silmad ja asetagu gaasitorbik kaitseasendisse ilma
erilist käsku ootamata. Kellel kõrva trumminahad purunenud,
toppigu vatti kõrvadesse.

Hädaabinõud gaasitorbiku puudumisel.

Vale!

Pilt 69.

Õige!

Kui mingil põhjusel puudub gaasitorbiku näokate või näo-
katet ei saa asetada näole, asetagu üksikvõitleja endale suhu gaa-
sikurn ja hingaku selle läbi, nina kinni hoides.

Lühemat aega kaitseb ka kusega niisutatud muld, mis tasku-
rätiga suu ja nina ees hoitakse. Ka pakub kaitset gaasi vastu
ronimine puulatva või mujale kõrgemale kohale, kuhu ei ulatu
gaas.

Käitumine gaasikallaletungi puhul.

Vale!

Pilt 70.

Õige!

LE §§ 86 ja 87 rõhutavad: „Tehtud korralduste, samuti gaasidistsipliini nõuete täpne täitmine kõikide poolt on gaasikaitse edukuse eeltingimuseks. Gaasi tarvitamine vastase poolt ei või olla põhjuseks antud ülesande täitmisest loobumiseks.“

Mittevajalik kõne, asjatud liigutused ja närvitsemine gaasitorbikus väsitavad üksikvõitlejat ja kutsuvad sellega esile gaasidistsipliini rikkumise ja oma ülesande mittetäitmise.

Gaasitatud aladest tuleb, kui võimalik, ümber minna. Kui gaasitatud ala pole veel luure poolt tähistega märgitud, tuleb seda teha kui olukord ja aeg vähegi lubavad, et järeltulevad osad ei satuks ootamatult gaasiohtu (vt. pilt 71).

On satunud sööbegaasiga mürgistatud alale, olgu viibimine gaasitatud alal võimalikult lühike. Tuleb vältida mittevajalikke kokkupuutumisi maapinnaga ja taimestikuga pikaliheitmise, põlvitamise, nõjatamise või riivamisega. Saapad tuleb õlgedesse või märga riidesse mähkida, et vältida sööbegaasi sattumist jalatsi pinnale (vt. pilt 72).

Vale!

Pilt 71.

Õige!

Vale!

Pilt 72.

Õige!

Peagu alati on võimatu sööbegaasiga mürgistatud ala täielikult degaseerida. Gaasitatud alast läbiminekuks degaseeritakse üksikud läbikäigud. Läbides sellast läbikäiku, tuleb alati gaasitorbik hoida kaitseasendis.

Vale!

Pilt 73.

Õige!

Kuna sõjagaasid on raskemad kui õhk, kogunevad nad alati madalamatesse kohtadesse suuremas koondises. Igasugustes mürsuaukudes ja lohkudes võib gaas olla nii suures kontsentratsioonis, et gaasitorbik ei paku enam kaitsset. Seepärast tuleb vältida madalamaid kohti. Ka püsib madalamates kohtades sõjagaas kauem. Samuti metsas, viljapõllul, kõrges rohus jne. on gaasipilve püsivus suurem.

Vale!

Pilt 74.

Õige!

Sattudes gaasivihma alla, tuleb hoida nägu ja käsi gaasipiiskade eest. Selleks, kui pole mingit katet üle võtta, suruda käed taskusse või kiskuda varrukasse, hoida pea all ja õlgade vahele tõmmatult ning otsida kiiresti varju. On käepärast palitu või telgriie, visata see üle pea (vt. pilt 74).

Gaasitorbiku mahavõtmine.

Vale!

Pilt 75.

Õige!

Üksikvõitleja võtab gaasitorbiku peast ainult juhi käskluse — „torbik peast!“ järel. Kui pole juhti läheduses ja on arvata, et gaasioht on möödunud, tuleb enne torbiku peastvõtmist kindlasti veenduda, et õhus pole enam gaasi. Selleks:

- vaadata, kas pole silmaga gaasi näha;
- panna sõrm torbiku ja põse vahele ja lasta vähe välisõhku torbiku alla ning haista, kas on tunda gaasi lõhna;
- võtta torbik peast ja hoida nii, et teda saab silmapilkselt tagasi asetada, kui õhus on veel gaasi.

Ei ole õhk veel sõjagaasist puhas, asetada torbik kiiresti kaitseasendisse tagasi ja puhastada näokate sisemus sõjagaasist, selleks suruda kahe käega näokate nina kohalt vastu nägu ja vajutada õhk põskede juurest näokatte alt välja.

Käitumine pärast gaasikallaletungi.

Vale!

Pilt 76.

Õige!

Mürgituse puhul sõjagaasiga tuleb silmas pidada, et mürgitatu rõivastest, juustest jne. haihtub gaasi, samuti sööbegaasiga mürgitatu võib mürgitada ka teisi inimesi. Seepärast tuleb kohe pärast gaasitatud alast välja jõudmist kõrvaldada gaasitatud rõivastis ja relvad ja lasta nad enne uuesti tarvitamist degaseerida.

Et vältida sõjagaasi sattumist relva katmata metallosadele ja sääl rooste tekkimist, tuleb neid hoolikalt õlitada. Pärast gaasikallaletungi puhastada relv õlist ja õlitada ta uuesti. Esimesel võimalusel tuleb lasta relv täielikult degaseerida.

Viibiti gaasitatud alas kauemat aega ja on karta gaasikurna ületöötamist, vahetada kurn.

Pärast gaasikallaletungi toiduaineid ja vett, enne nende ülevaastust arsti poolt, mitte tarvitada.

Esmasabi gaasitatule.

Kuna alati ei ole sanitaar-personali käepärast, peavad üksikvõitlejad teadma lihtsamaid võtteid ja nõudeid, kuidas abistada ennast, samuti ka kaasvõitlejat gaasimürgituse puhul.

Vale!

Pilt 77.

Õige!

Vale!

Pilt 78.

Õige!

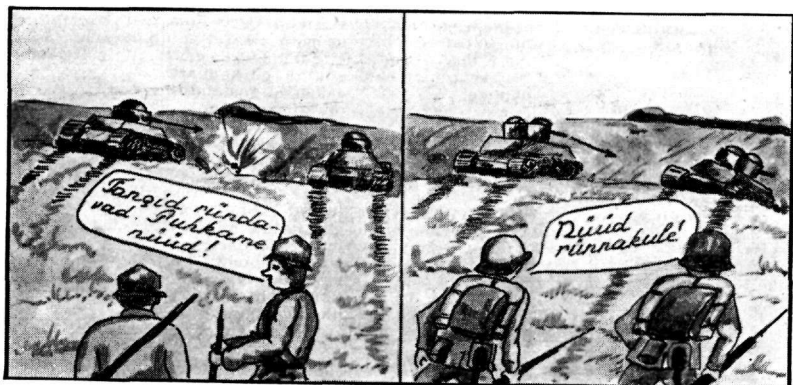
Üksikvõitlejad, kes ainult kergesti mürgitatud ja võitlusvõimelised on, peavad jääma oma üksuse juurde ja oma ülesande täitmist jätkama. Gaasitatut simuleerida ja lahinguväljalt lahkuda on alatus oma kaasvõitlejate vastu.

Maastikku mürgistavad sõjagaasid.	Gaasiliigid	Mõju inimesele ja mürgituse peanähted	Esmasabi gaasitatud piirkonnas	Märkusi
Õhku mürgistavad sõjagaasid.	Lämmatavad gaasid Kloor Fosgeen Difosgeen Kloorpikriin Nitroosgaasid ja teised	Silmade ja ülemiste hingamisteede ärritus. Köha. Oksendus. Hingematmine. Lämmamine.	Gaasitorbik või niiske lapp nina ja suu ette. Rahu. Välja gaasitatud piirkonnast. Jäämisel gaasitatud piirkonda: toimetada vähem ohtlikku kohta, vabastada rakmeist, hoida soojalt.	Mitte kunstlikku hingamist teha, mitte suitsetada
	Üldmürgised gaasid: Süsinahappeühendid	Kohin kõrvades, peavalu, nõrkus, rammestus, krambid, meelemärkusetus, hingamise seis.	Gaasitorbik. Välja gaasitatud piirkonnast. Jäämisel gaasit. piirkonda: toimetada vähem ohtlikku kohta. Kunstlik hingamine.	
	Aevastusgaasid: Arsiinid	Ülemiste hingamisteede ärritus. Aevastus ja köha. Pisarate vool. Uimasus.	Gaasitorbik. Välja gaasitatud piirkonnast. Vedela mürgi nahale sattumisel kuivatada mürgitilgad mitte pühkida ega laiali määrada ja kohe kloorlupja peale.	Raskesti mürgitatutega toimida samuti nagu mürgituse puhul lämmatavate gaasidega.
	Pisargaasid: Broomatsetoon Klooratsetoon Kloorpikriin ja teised	Silma limanaha tugev ärritus. Kibeduse-, põletuse- ja valutunne. Pisarate vool. Silmalauade kramp. Valguse kartus. Uimasus. Rammestus. Kergem ärritus ülemiste hingamisteedes.	Gaasitorbik. Välja gaasitatud piirkonnast.	Raskesti mürgitatutega toimida samuti nagu mürgituse puhul lämmatavate gaasidega.
Maastikku mürgistavad sõjagaasid.	Sõõbegaasid: Ipriit Lüsiit	Nahasöövitus-villide ja paisete tekkimine 4-5 tunni pärast. Silmade ärritus, nägemishäired ülemiste ja sügavamate hingamisteede põletikuärritus järgneva kopsuhaigustega.	Kuivatada nahalt mürgitilgad (mitte pühkida ega laiali määrada) ja kohe kloorlubjaga hõõruda. Gaasitorbik. Välja gaasitatud piirkonnast. Jäämisel gaasit. piirkonda toimetada vähem ohtlikku kohta, mürgiga imunud riided osad välja lõigata, soojalt hoida.	Mitte kunstlikku hingamist teha, vältida kloorlubja sattumist silmadesse, mitte suitsetada.

Tabel on koostatud dr. B. Voogase järgi.

10. Võitlus soomusmasinatega.

Võitluses soomusmasinatega iga üksikvõitleja peab teadma:

Vale!

Pilt 79.

Õige!

1. Tangid üksi on võimetud võidetud maa-ala säilitama ja seepärast tankidele järgneb alati jalavägi. Tankide mõju on täielik siis, kui jalavägi, liikudes nende järel, viibimata vallutab maa-ala, ühtlasi näidates tankidele uusi vastupanukohti, mida on vaja murda (JE II § 173).

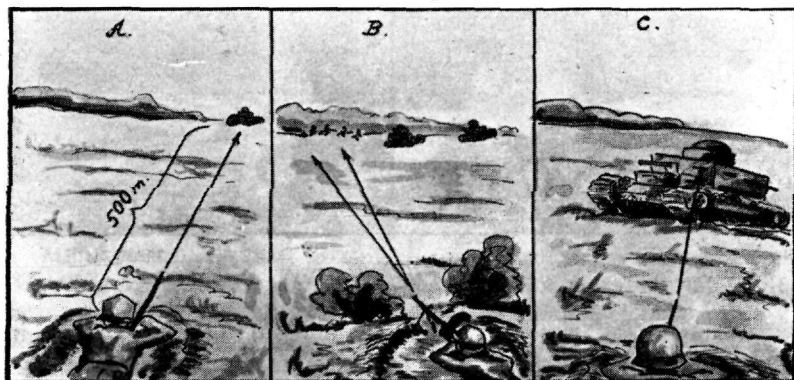

Vale!

Pilt 80.

Õige!

2. Soomusmasin ei astu võitlusse vastase üksikvõitlejaga, sest tema ülesanne on ikkagi vastase kuulipildujate ja saaterelvade hävitamine. See võib toimuda ainult harukordadel, kui üksikvõitleja selleks ise soodse võimaluse pakub. Moraalne mõju, mida soomusmasin oma ilmutamisega üksikvõitlejale avaldab, on tema peamiseks relvaks üksikvõitleja vastu. Üksikvõitleja peab maha suruma eneses kartuse soomusmasina vastu ja astuma temaga võitlusse või võitlusvahendite puudumisel varjuma ja laskma soomusmasinal mööduda.

Vale!

Pilt 81.

Õige!

3. Üksikvõitleja astub aga ise, kui see vähegi võimalik, võitlusse vastase soomusmasinaga, eesmärgiga ta hävitada või teha liikumisvõimetuks. Selleks evib üksikvõitleja terve rea abinõusid. Seejuures tuleb aga meeles pidada, et tähtsamaks märgiks üksikvõitlejale jääb ikkagi soomusmasina järel liikuv jalavägi.

On täiesti otstarbetu suurematelt kaugustelt avada soomusmasinaile tuli püssidest või kuulipildujaist (A), sest sellega ei saavutata mingit tagajärge, vaid avastatakse ja seatakse end soomusmasina rünnakuobjektiks.

Tungib koos soomusmasinatega peale ka jalavägi, siis tuleb viimata astuda võitlusse sellega (B).

Ainult lähedalt kauguselt võib tulistamine vaatlus- ja laske-

piludele (C) anda teatavaid tagajärgi (tabada vaatlejat või pimes-tada teda tinatükkidega).

Ka püssikaliibriline soomustlâbistav kuul on võimeline nõrge-mat soomust lâbistama ainult lühemal kaugusil.

Pilt 82.

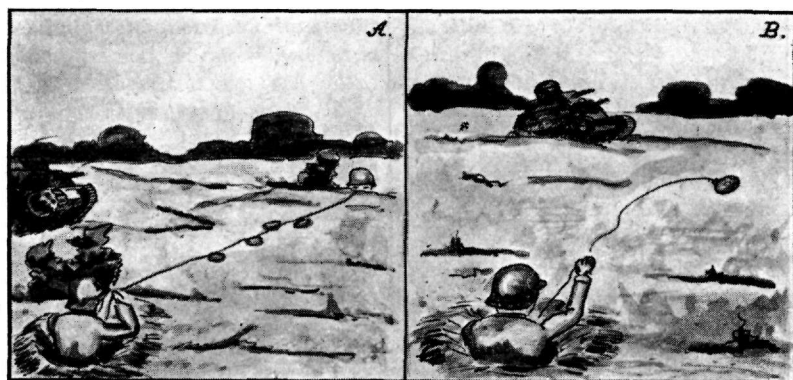
Üksikvõitleja võitluses soomusmasinaga kasutab käsigranaadi-puntraid (A) või üksikuid lõhkemisele seatud tangitõrjemiine (B). Käsigranaadipuntraid üksikvõitleja viskab tangile alla hetkel, mil-lal tank on sunnitud peatuma (kaevikust ületulekul jne.) või lii-kuvale tangile ette, arvestusega, et tank sõidaks puntrale peale hetkel, millal see lõhkeb (4—5 sek. pärast süütamist).

Üksikuid tt-miine üksikvõitleja viskab tangile roomiku alla kas tangi liikumisel või seisu momendil (B).

Tabavat viset üksikvõitleja võib saavutada ainult lühikesil kau-gusil. Seejuures üksikvõitlejat soodustab asjaolu, et tangil pole vaatlust oma lähemasse ümbrusse.

Pärast viset üksikvõitleja varjub, et vältida plahvatuse mõjju sattumist.

Kindamat tagajärge võimaldab tt-miini vedamine tangi roomi-ku alla. Miini vedamine toimub kas kahekesi või üksi. Kahekesi koos töötades üksikvõitlejad asuvad selleks eraldi kaevetud pesa-deste, millede vahele on tõmmatud nõõr, mille pikkus on kahe-kordne pesade vahemaa ja mille külge on seotud 5—6 lõhkemisele

Pilt 83.

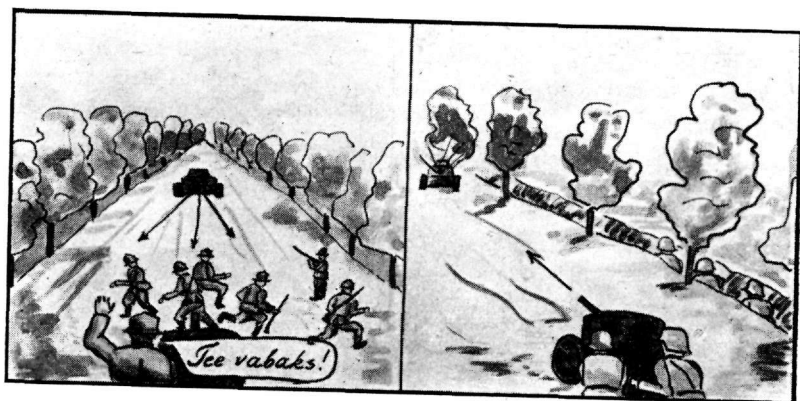
seatud tt-miini ca 37 cm vahedega. Soomusmasina ilmumisel veetakse miinid tema roomikute alla (A).

Miini vedamisel üksi on lõhkemisele seatud miin seotud peenikese, tugeva ca 50 m pikkuse nõõri otsa, mille teine ots on kinnitatud pessa või käe külge. Soomusmasina ilmumisel üksikvõitleja, keerutades miini peakohal, viskab selle poolpõiki soomusmasina liikumisteele ette ja veab siis roomiku alla (B).

Peale eespool kirjeldatud viiside üksikvõitleja võib veel soomusmasina teha võitlusvõimetuks, pritsides selle üle bensiiniga (visates pudeliga vastu soomusmasinat) ja süüdates bensiini eriliste süütekuulidega või põleva tropi viskamisega vastu soomusmasinat.

Liikumisel võitlus soomusmasinatega on peamiselt tt-relvade ülesanne. Liikumisel üksikvõitleja kohused vastase soomusmasinate rünnakul on:

1. Võimalikult kiiresti varjuda.
2. Tee ja laskeala vabaks teha tt-relvadele.
3. Tuld avada püssidest ainult lähemaitl kaugusilt võimalikult soomustlähbistavate kuulidega vaatluspilude, luukide, kummide või roomiku pihta.
4. Peatuv või aeglaselt liikuv soomusmasin hävitada käsigranaatidega või tt-miinidega (vt. pilt 84).

Vale!

Pilt 84.

Õige!

11. Lihtsamaid teetökkeid.

Teetökked võimaldavad soomusmasinaid, eriti soomusautosid kinni hoida ja sellega pakkuda võimalusi nende hävitamiseks.

Eriti tõhusad on teetökked vahipostide ja lahingueelpostide julgestamiseks soomusmasinate vastu.

Soomusmasinat saab peatuma sundida ka pettetökkega, kusjuures pettetökked peavad tõelike tōketege kõrvutatud olema.

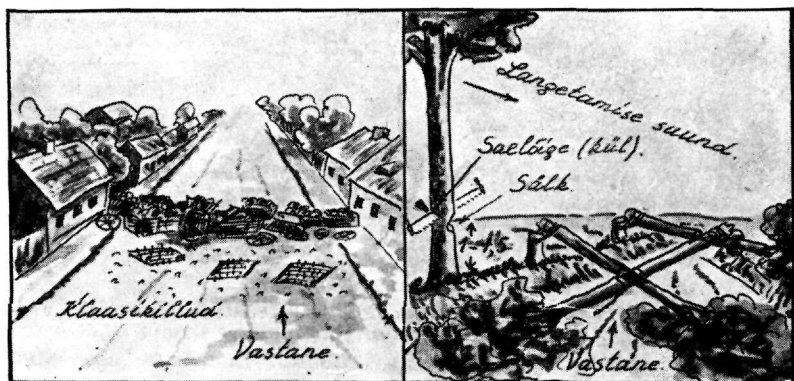

Pilt 85.

Sellasteks pettetõketeks võib olla üle tee tõmmatud traat või nõör, õlekood, värskelt kaevetud ja miinitõket kujutav muld jne.

Motoriseeritud vastast võib eksitada või tema liikumiskiirust vähendada vale- või teise suunda pööratud teenäitajatega.

Pilt 86.

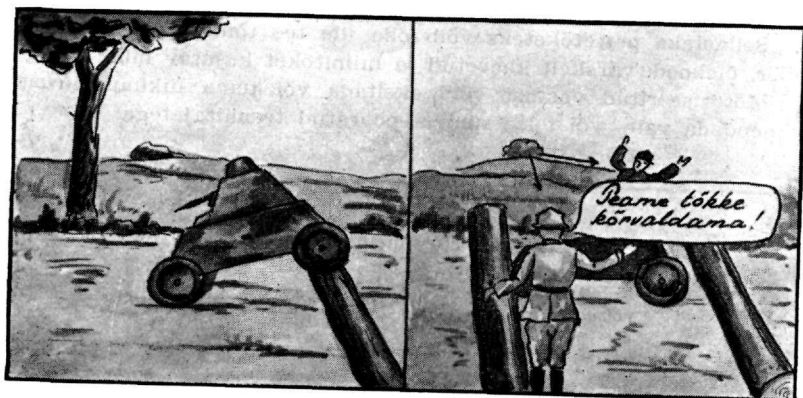
Asulates pakub tõhusat tõket soomusmasinatele igasugusest tarbeasjadest, kividega täidetud veokitest, kastidest jne. ehitatud barrikaad. Tõkke kõrvaldamise raskendamiseks seotakse üksikud esemed üksteisega traadiga või nõoriga, purustatakse veokitel rattad jne.

Võrdlemisi kerge on teed sulgeda raidtõkkega. Üksikud lähedal kasvavad puud langetatakse 1—1,5 m kõrgustele kändudele, nii et nad moodustavad kolmnurga, tipuga vastase poole. Murdekohad kändude juures ja tüvede ristumiskohad seotakse traadiga.

Teed võib sulgeda ka üksikute jämedate puude langetamisega teele, kusjuures puude mõlemad otsad tuleb kinnitada maasse.

Üksikuid tõkkeid on kerge ületada või kõrvaldada. Mida rohkem on tõkkeid, seda suurem on nende takistav mõju. Tõkked on eriti mõjuvad, kui nad on kaitstud tulega (vt. pilt 87).

Tõkked ei tohi olla vastasele kaugelt nähtavad ega ümbersõidetatavad. Tõkke asukohaks tuleb valida koht, kus tõke on üllatu-

Vale!

Pilt 87.

Õige!

seks vastasele (kitsasteel, tammil, sillal, kitsustikus, asulate, vee-
kogude või soode vahel jne.).

Vale!

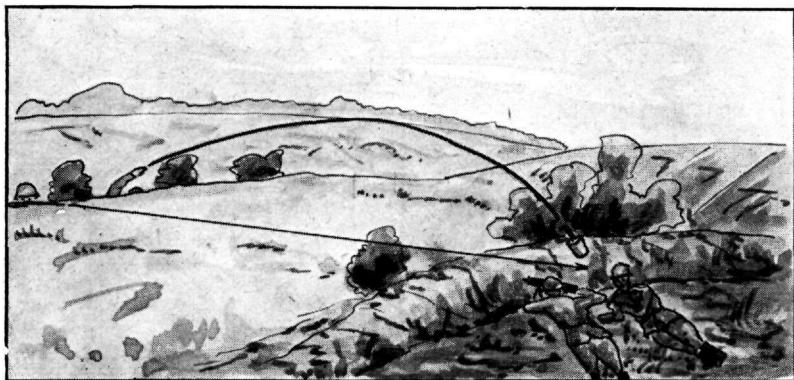
Pilt 88.

Õige!

12. Käsigranaatide kasutamine lahingus.

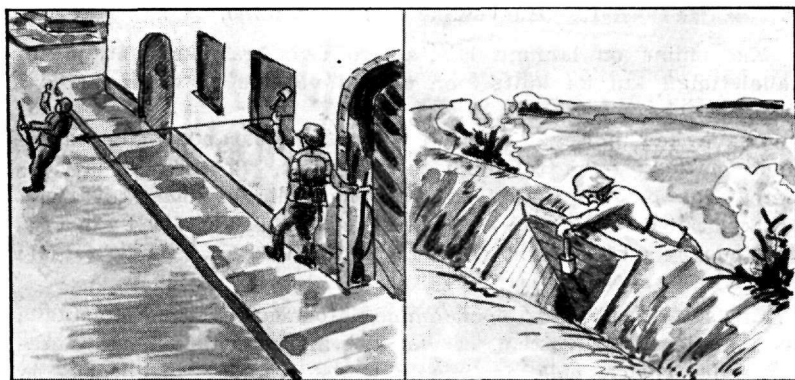
Käsigranaat lähimaa relvana täiendab teisi jalaväe relvi, kuid ei asenda neid (JE II § 140).

Granaadil on lahingus tugev, kuid lühikest aega kestev mõju.

Pilt 89.

Pealetungigranaadiga üksikvõitleja võib kuni 30 m kaugusel varje taga olevat vastast hävitada. Pildumisel käigult tuleb arvestada seda, et üksikvõitleja ei satuks ise oma granaadi mõjupiirkonda. Pealetungigranaadi mõjupiirkond on ca 15 m läbimõõdus.

Pilt 90.

Tänavvõitluses ja kaevikute puhastamisel vastasest on käsi-granaat tõhusaim relv. Üksikvõitleja julgusele ja vahvusele käsi-granaadi kasutamisel järgneb edu.

Pilt 91.

Langeb käsigranaat üksikvõitleja vahetusse lähedusse, visaku üksikvõitleja ta väalkiirelt tagasi või hüpaku teise varje taha. Kohmetult tegevusetusse jääda, tähendab surma.

13. Kaevumine ja moondamine.

Kaevumine on lahingu lahutamatu osa. Iga üksikvõitleja nii kallaletungil kui ka kaitsel on ühtlasi võitleja ja tööline (PE I § 2).

Osava kaevumisega kaitsel üksikvõitleja parandab oma laskekoha vaatlust, relva tule mõju ja varjuvust. Pealetungil ja peatustel, kus puudub küllalt soodseid looduslikke maastikuvarjeid, üksikvõitlejad kaevuvad erilist käsku ootamata, kusjuures töö vältel ei tohi kunagi katkeda tuli ja vaatlus.

Erilist tähtsust evib moondamine. Moondamisel tuleb kasutada kõiki abinõusid ja võtteid, et varjata välikindlustisi, nende ehitamist, juurdepääse neile ja neis liiklemist vastase maapealse- ja õhustvaatluse eest.

Eriliselt rõhutab PE I § 5, et moondamine tuleb püüda saavutada veel enne tööde algust.

Selle nõude täitmist tuleb nõuda üksikvõitlejalt suurima järjekindlusega.

Vale!

Pilt 92.

Õige!

Moondamine enne tööde algust väljaspool vastase otsest mõju saavutatakse:

- kaevumiskoha valikuga vastase maapealset- ja õhustvaatlust takistava eseme taha (mis kõrvaldatakse töö lõpetamisel);
- varjavate esemete asetamisega töökoha ette vastase võimaliku vaatluse suunas;
- küllaldasel hulgal moondamismaterjali valmispanekuga töökoha juurde (mis võimaldab hädaohu puhul töö kiiret moondamist).

Moondamine enne tööde algust vastase tule all saavutatakse:

- laskekoha valikuga varjava eseme juurde;
- esimeses järjekorras valmistatud relvatoe kohese moondamisega kohapealt võetava materjaliga.

Laskepesa moondamiseks üksikvõitleja kasutab oma palitut, telgiriidet, kalavõrku jne., mis ümbrusega sarnastamiseks kaetakse rohuga, kõrtega, õlgedega, okstega, liivaga või lumega.

Edu moondamisel oleneb peamiselt juhi ja üksikvõitleja leidlikkusest ja tahtest moondada ennast ja oma tegevust igas olukorras, kasutades selleks kõiki käepärast olevaid abinõusid ja materjale (PE I § 209).

Laskepesa kaevamisel üksikvõitleja valmistab enesele esiteks väljavisatud mullast vastase suunas madala relvatoe ja eesvalli

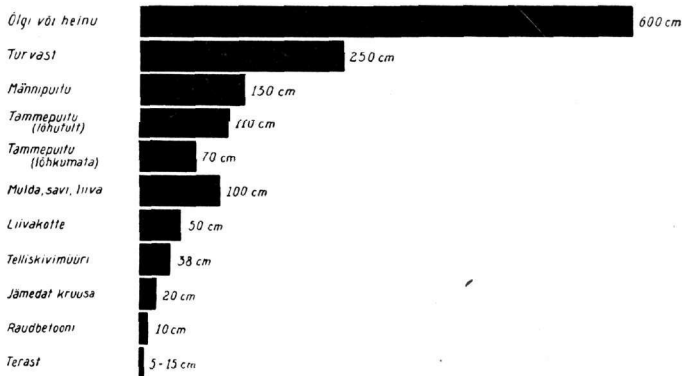
(vajaliku varje paksuselt) ja moondab selle kohe. Seejärel üksikvõitleja valmistab ja moondab selg- ja külgvallid mürsukildude vastu.

Kõrge, nõrgalt moondatud laskekoht ka küllaldase tugevusega ei sobi, kuna see avastatakse ja võetakse tule alla (vt. pilt 93).

14. Varje paksused.

Laskepesade kaevamisel üksikvõitleja peab oskama hinnata varje vastupanuvõimet vastase tulele.

Kuulipilduja- ja püssitule vastu ka lähedatelt kaugustelt ja välikahuri ning välihaubitsa mürsukildude vastu pakub kaitset:

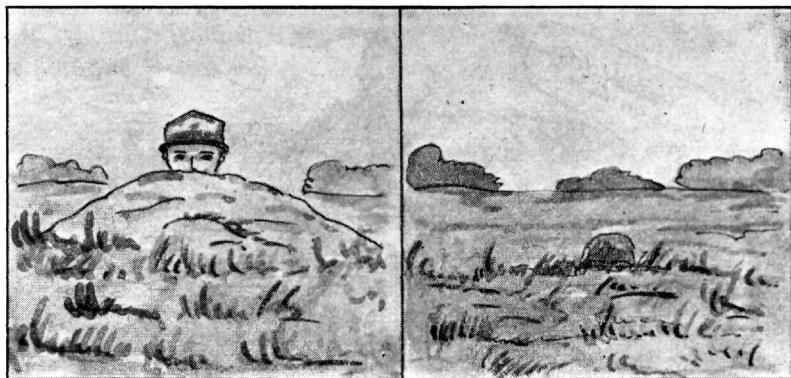
Pikem kuulipildujatule valang võib aga sellase varje läbistada, mis pärast tuleb alati, kui see vähegi võimalik, varjet tugevdada.

Kergekahurimürsu pihtamise puhul pakub kaitset:

Kergehaubitsa mürsu pihtamise puhul pakub kaitset:

Vale!

Pilt 93.

Õige!

150-mm—210-mm mürsu pihtamuse vastu pakub kaitset 6—8 m muldkate. Üle 210-mm mürsu pihtamuse ja üle 10-kg lennukipommi vastu kaitseb 12—18-m muldkate.

15. Üksikvõitleja jao koosseisus.

Üksikvõitleja tegevusest jao koosseisus oleneb kogu jao tegevus. Hea koostöö, vastastikune toetus, üldise eesmärgi silmaspidamine, olukorrale vastav teotsemine ja kiire reageerimine juhi korraldustele võivad meeskonna viia võidule ka siis, kui meeskonna üksikute liikmete isiklikud võimed ja oskused on keskpärased (LE IA § 99).

Põhinõuded selleks on:

1. Iga üksikvõitleja peab teadma oma kompani, rühma ja jao lahinguülesandeid. Nende ülesannete täitmise abinõuks on relvade tuli. Seepärast üksikvõitleja peab teadma ka oma jao ja rühma tuleülesannet, et täita oma kohuseid ka siis, kui tal puuduvad täpsed käsud ja korraldused (LE IA § 84).

2. Iga üksikvõitleja peab teadma põhjalikult jao kõikide numbrite ülesandeid ja kohuseid, et vajaduse korral asendada mõnda jaost väljalangenud kaasvõitlejat.

Vale!

Pilt 94.

Õige!

3. Üksikvõitleja peab kogu oma tähelepanu suunama temale usaldatud relva hooldamisele ka kõige raskemais olukordades ja tingimustes, meeles pidades, et otsustavus saavutatakse peamiselt just relvaga. Igal üksikul relval on jao koosseisus täita oma kindel ülesanne, eriti aga kuulipildujal. Relva töötamast lakkamisel nõrgeneb jao võitlusvõime ja põhjustab sageli raskeid kaotusi.

Vale!

Pilt 95.

Õige!

4. Lahingutegevuses on tähtsaks eeltingimuseks ootamatus.

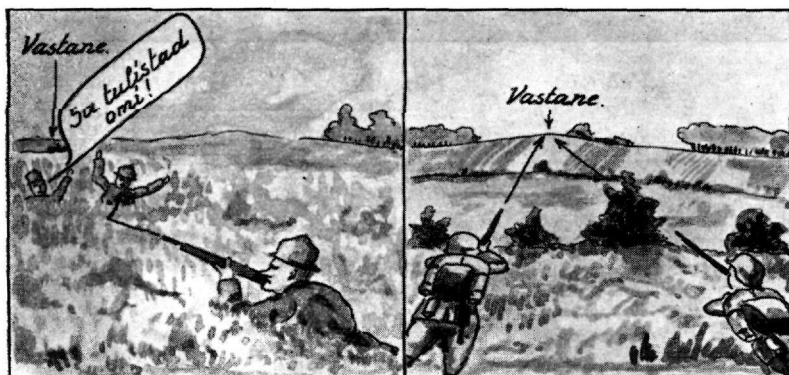

Üksikvõitleja kohus jao koosseisus on teha kõik, et ka vähim ettevõtte — tuleavamine, edasiliikumine jne. teostuks vastasele ootamatult.

16. Laskekohale asumine.

Liikumine vastase läheduses katkestatakse käsklustega: „pikali!“, „varju!“, „kohale!“ (vt. JE I § 45, 71 ja 73).

Laskekoha valikul tuleb silmas pidada esmalt tule mõjuvuse saavutamise ja suurendamise võimalusi, seejärel varjumise vajadust. Selleks:

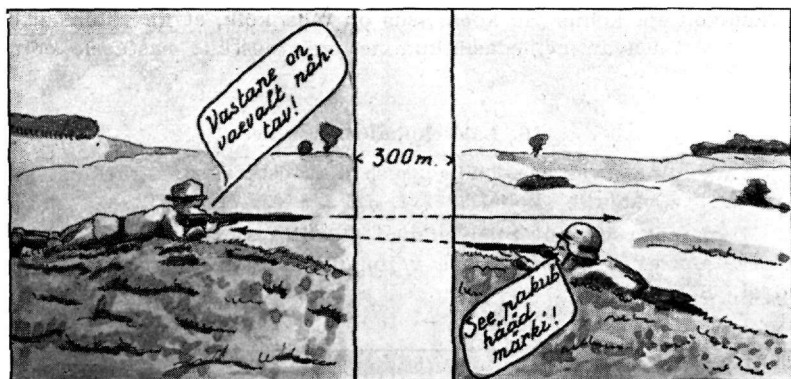
Vale!

Pilt 96.

Õige!

1. Iga laskekoht peab võimaldama vaba laskevälja ja head relva palgepanekut ning toetamist. Laskekoha valikul tuleb silmas pidada, et säält tulistamine ei oleks hädaohtlik või takistav teistele üksikvõitlejatele. Ka tühine takistus, nagu heinakõrs jne. võib kuuli lennu suunda muuta.

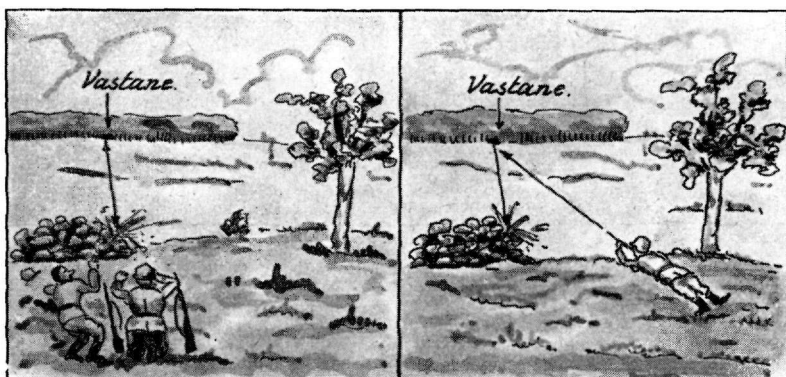
2. Laskekoht peab evima varjet laskekohale liikumiseks, lasketakistuste kõrvaldamiseks, puhkuseks pikema tulevaheaja puhul ja varjatud tagasitõmbumiseks laskekoha vahetusel. Laskekoht peab võimaldama tuleülesannet täita nii, et üksikvõitleja pakuks vastasele enesest võimalikult väikest märki.

Vale!

Pilt 97.

Õige!

Vale!

Pilt 98.

Õige!

3. Laskekoht kivi või kivihuniku taga pole kohane, sest vastase tule puhul kivikillud pimestavad või haavavad üksikvõitlejat.

4. Laskekoht peab võimaldama moondamist nii vastase maa-pealse- kui ka õhustvaatluse vastu. Seepärast tuleb silmas pidada laskekoha valikul selle tausta ja ümbrust. Tuleb kasutada varjaid esemeid ja esemete varje.

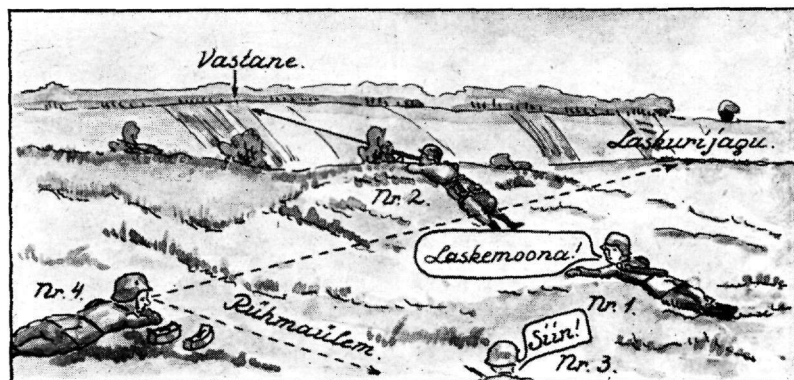
Vale!

Pilt 99.

Õige!

5. Silmatorkavad esemed, nagu üksikud puud, põõsad, majad, kõrgendikud jne. on vastase vaatlusele ja tulele eriti kättesaadavad, seepärast tuleb laskekoha valikul sellaseid kohti vältida.

Kergekuulipilduja laskekoha valikul tuleb eriti tähele panna, et kk ei moodustaks enesest suurt märki ega erineks märgilt tunduvalt laskuriosadest. Selleks:

Pilt 100.

Nr. 1 (sihturi abi) valib oma koha reeglina kk-st tahapoole või tahapoole kõrvale, nii et ta, olles täiesti varjatud, saaks abistada sihturit kk ülesseadmisel, lasketakistuste kõrvaldamisel ja jahutada, puhastada ning korda seada vahetatud vintraua ajal, millal sihtur töötab teise rauaga;

Nr. 2 (sihtur) valib kk-le laskekoha, mis võimaldab head tuleala, evib head, tugevat alust kk jalgadele ja varjet seljataga kk varjamiseks tulevaheaegadel, lasketakistuste kõrvaldamiseks ja kk puhastamiseks ning sihturi puhkuseks pikematel tulevaheaegadel;

Nr. 3 peab evima kk laskekohal võimalusi:

- täidetud magasinide väljavõtmiseks kandepaunadest ja nende kätteulatamiseks sihturile või sihturi lähedale valmispanemiseks;
- tühjade magasinide kokkukorjamiseks, kandepaunadesse asetamiseks ja tagasitoimetamiseks nr. 4-le ning selle poolt täidetud paunade toomiseks kk juurde;
- jahutusvee edasitoimetamiseks sihturile ja tema abile.

Mingil juhtumil nr. 3 ei tohi asuda sihturi kõrvale, sest kahe laskuri kõrvuti olek reedab vastasele kk asukoha.

Nr. 4, asudes täiesti varjatult, peab sidet rühmaülemaga ning jälgib naaber-kk ja laskurijagude tegevust.

Tuletagajärgede vaatlust toimetavad jaoulem ja sihtur.

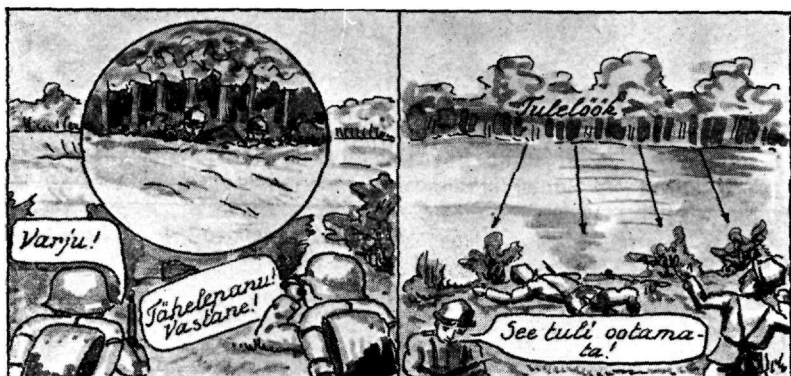

Pilt 101.

Oma asukoha moondamist laskekohal üksikvõitleja võib saavutada tagajärjekalt vastase eksiarvamusele viimisega pettekujutuste abil (kiivri või seljakoti nähtavale asetamisega või värske mulla viskamisega enesest eemalolevale kohale).

17. Üksikvõitleja tulevõitluses.

Lahingus on kasu ainult tabavast tulest. Tule maksimaalset tabavust ning mõju peab laskur püüdma säilitada igas olukorras (LE IA § 84).

Vale!

Pilt 102.

Õige!

Tule avamine peab sündima vastasele ootamatult. Kõik ettevalmistused tule avamiseks (märgi otsimine, sihikuvalik, sihikuseadmine, laadimine, laskekohale asumine) teha varjatult, et mitte avastada end üleliigsete liigutustega laskekohal.

Ootamatult ilmuvate ja lühikest aega nähtavate märkide tulistamisel üksikvõitleja peab hoiduma närveerivast tõttamisest sihtimisel ja päästmisel. See saavutatakse alatise valmisolekuga laskmiseks (vt. pilt 103).

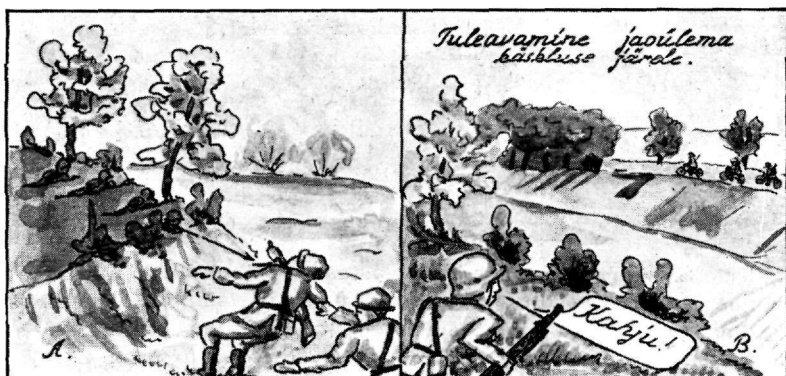
Harilikult üksikvõitleja kasutab oma relva täiesti iseseisvalt kuni 400 meetrini. On aga olukordi, kus tuld võib avada ainult otsese või kõrgema ülema korraldusel ja seda sageli isegi ka lähedatel kaugustel. Kuid ka sellaseil juhtumeil üksikvõitleja võib avada tule iseseisvalt äkitselt ilmuva, eriti hädasohtliku vastase pihta (A). Teisel juhtumeil, ka kõige hõlpsamini tabatavate mär-

Vale!

Pilt 103.

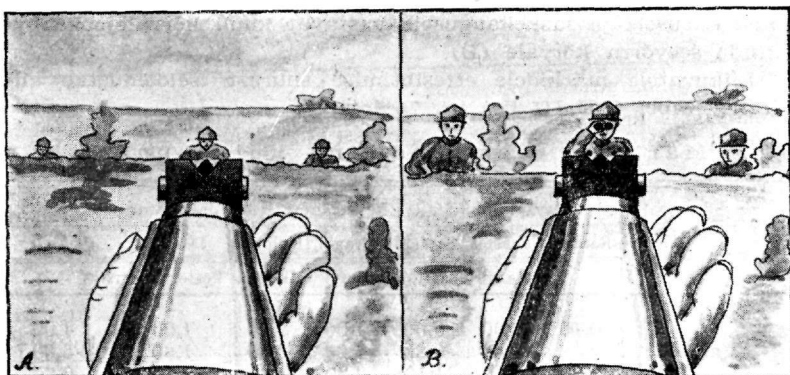
Õige!

Pilt 104.

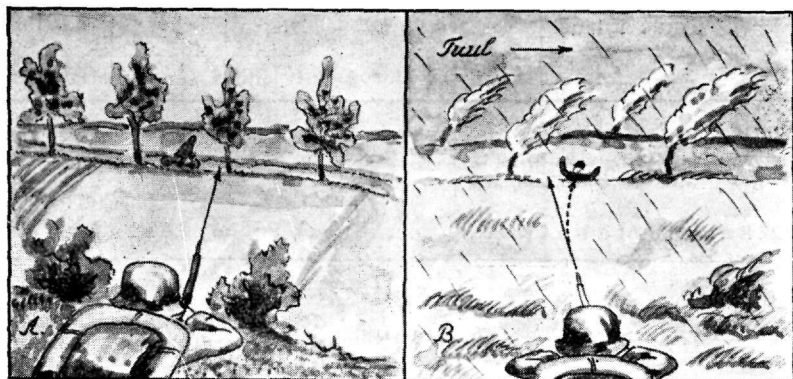
kide pihta, üksikvõitleja tuld ei ava, vaid teatab märgi ilmumisest jaotülemale.

Et saavutada kiiremat tule avamist, tuleb sihtpunkti valik alati jätta üksikvõitlejale enesele. Ainult siis, kui on vaja teostada suuremat kõrvaeshtimist tuule mõju täpseks arvestamiseks, määrab sihtpunkti tulejuht.

Pilt 105.

Kuna lahingumärgid värvilt ühtuvad ümbrusega, ei ole võimalik märgi kimbule võtmisel jätta kirbuharja ja märgi alumise serva vahele selgesti nähtavat vahet. Seepärast tuleb lahingumärkide tulistamisel väiksemad märgid (A) võtta kimbule ja suurematele märkidele (B) sihtida märki nii, et suurem osa märgist oleks selgesti nähtav kirbuharja peal (LE IA § 91).

Pilt 106.

Liikuvale märkidele tuleb sihtida ette, arvestades märgi liikumiskiirust ja laskekaugust (A). Külgtuule puhul tuleb arvestada

tuule kiirusele ja laskekaugusele vastavat kuuli kõrvalejooksu ja sihtida seevõrra kõrvale (B).

Liikuvatele märkidele ettesihtimise suurust iseloomustab alljärgnev tabel (LE III lisa nr. 7 järgi):

Märkide edasijõudmine külgsuunas.

Kaugus meetrites	Jalavägi		Ratsavägi			Jalgrattur	Mootorsõiduk
	Sammu	Joostes	Sammu	Traavi	Galoppi	15 km/t	60 km/t
	* Märki edasijõudmine kuulilennu kestel meetrites						
200	0,40	0,90	0,50	1,00	2,00	1,00	4,00
300	0,65	1,50	0,80	1,60	3,30	1,60	6,60
400	0,90	2,10	1,10	2,30	4,60	2,30	9,20
500	1,20	2,80	1,50	3,00	6,20	3,00	12,40
600	1,50	3,60	1,80	3,90	7,80	3,90	15,60

Tuule mõju arvestamisel kaugustel, kus üksikvõitlejalt nõutakse täiesti iseseisvat püssitulud, on tuule mõju arvestamist kerge meeles pidada alltoodud tabelite järgi (LE IA § 6 p. 2 ja § 39 järgi):

Tuule mõju külgsuunas.

Tuule kiirus	Laskekaugus meetrites			
	100	200	300	400
	Kõrvaleviiv mõju sentimeetrites			
Nõrk tuul — 2 m/sek. .	1	4	12	24
Keskmine tuul — 4 m/sek.	2	8	24	48
Tugev tuul — 8 m/sek. .	4	16	48	96

Märkide tabatavus tuule mõju arvestamata.

Tuule kiirus	Tähtsamad lahingumärgid			
	Peakuju	Rinna-kuju	Kolman-dikkuju	Küürus-jooksja
	Kaugus m, kus märk veel tabatav			
Nõrk tuul	200	300	400	400
Keskmine tuul	200	200	300	400
Tugev tuul	100	200	200	300

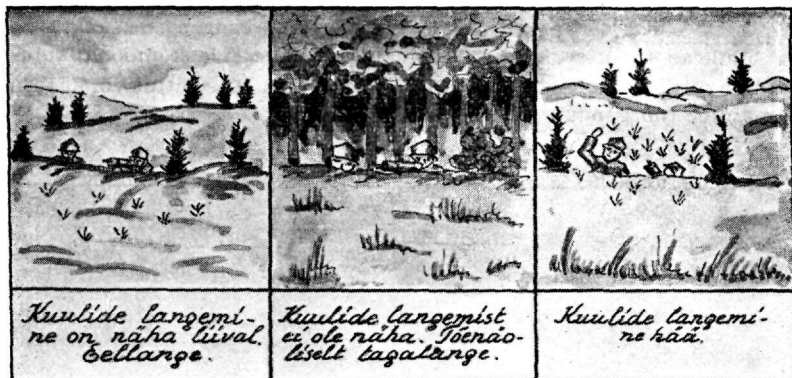

Vajalik kõrvalesihtimise suurus.

Tuule kiirus	Tähtsamad lahingumärgid			
	Peakuju kuni 200 m	Rinnakuju kuni 300 m	Kolmandikkuju kuni 400 m	Kütürusjooksja kuni 400 m
	Kõrvalesihtimise suurus kuju laiuses			
Nõrk tuul	—	—	—	1/2
Keskmine tuul	—	1/2	2/3	—
Tugev tuul	2/3	1	1 1/2	—

Märge: 1. Tuleb arvestada peakuju tabatavust ka parima püsiga kuni 200 m, rinnakuju tabatavust kuni 300 m ja kolmandikkuju kuni 400 m.

Märge: 2. Kõrvalesihtimise suurused tuleb arvestada märgi keskkohast.

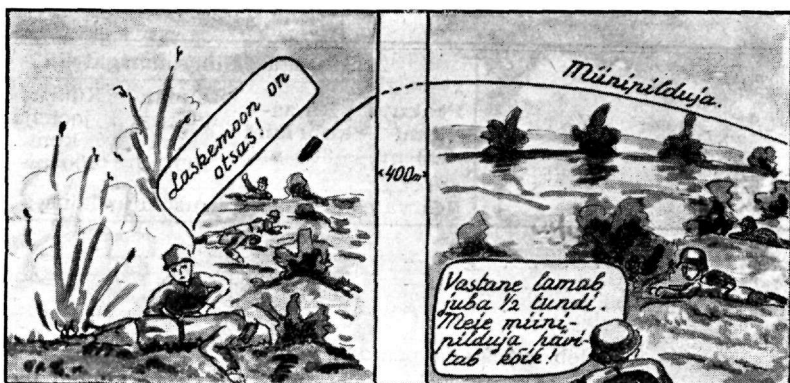
Vale!

Vale!
Pilt 107.

Õige!

Hea vaatlusoskus oma tuletajajärgede vaatlemiseks tulevõitluse ajal ja sihiku ning sihtpunkti õigeaegne parandamine tagavad edu tulistamisel.

Valang langeb hästi, kui väiksem osa (1/3) temast on eellanged ja suurem osa (2/3) tagalanged.

Vale!

Pilt 108.

Õige!

Tuleb vältida pikemaid tulevõitlusi ühelt ja samalt laskekohalt, sest need toovad rohkemid kaotusi ja pakuvad vastase rasketele relvadele soodset tegevusvõimalust. Võitjaks osutub see, kes kiire ja lühikese tulekestusega ja võimalikult vähese laskemoona kulguga saavutab rohkem tabamusi. Seevastu pikk tulevõitlus või kasutu lamamine nõrgendab võitlusindu.

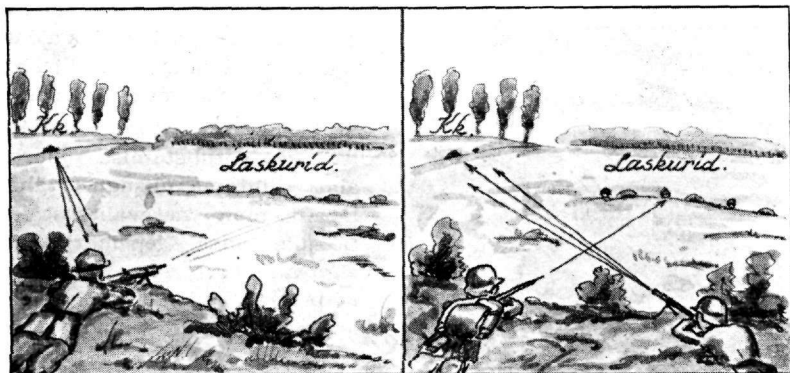
Vale!

Pilt 109.

Õige!

Kord avastatud ja varjuma sunnitud laskur ei tohi asuda uuesti samale laskekohale. Vastast tuleb alati uuelts laskekohalt ootamatult tulistada.

Erilist tähtsust evib üksikvõitleja ettevalmistusel tuledistsipliin, mis nõuab üksikvõitlejalt:

Vale!

Pilt 110.

Õige!

1. Oskust ja võimet hinnata esinevaid märke nende lahingulise tähtsuse järgi. Märgi kergem tabatavus ei tohi kiskuda tuld vähemtähtsale märgile.

Vale!

Pilt 111.

Õige!

2. Laskemoona äärmiselt säästlikku kulutamist, sest lahingus padrunite juurdetoomine on seotud suurte raskustega ja sageli isegi võimatu. Selleks üksikvõitleja peab valima tulekiiruse, mis vastab olukorrale ja märgi tähtsusele ning võtma oma haavata- või surmasaanud kaaslastelt laskemoona.

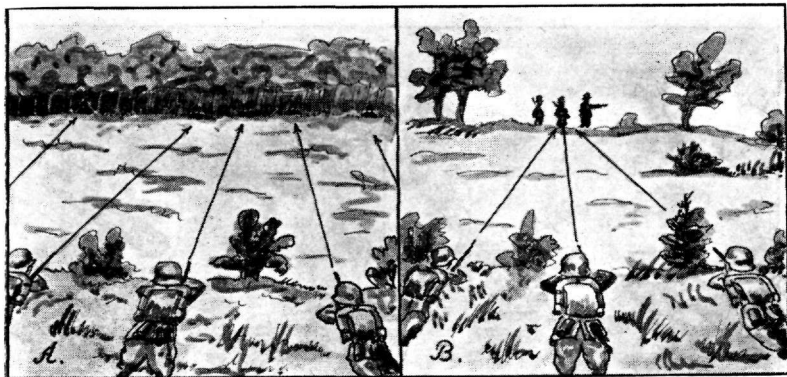

Pilt 112.

3. Silmapilkset tule lõpetamist, kui märk on hävitatud või kadunud, või kui tulejuht andis vastava käsu.

Seejärel laskur peab ka iseseisva tulistamise juures alati säilitama niisugust tähelepanu ning enesevalitsust, et ta juhi käsu, lepemärgi või signaali järel võiks tule silmapilkset lõpetada või teisele märgile üle kanda (LE IA § 85).

Käsklus „lõpp!“ „varju!“ korratakse mehelt-mehele ja täidetakse silmapilkset ning relv laetakse täisarvu padrunitega.

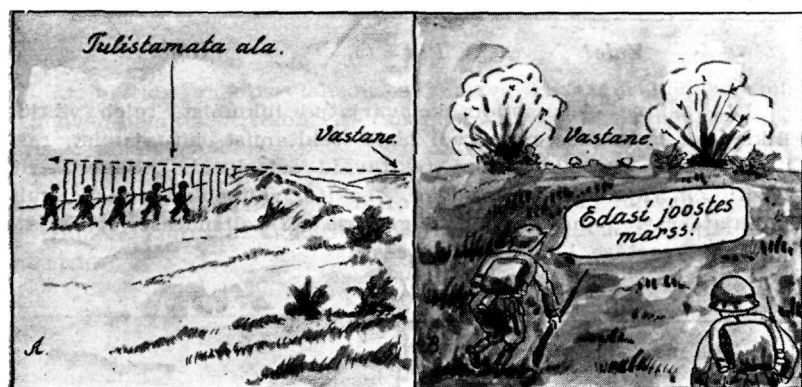
Pilt 113.

Tulistamisviiside valikul või selle määramisel juhi poolt üksikvõitleja teotseb järgmiselt:

1. Käskluse järel „jagatult!“ tulistab ta seda osa märgist, mis asub otse tema vastas, kusjuures ei tule lasta ühte punkti, vaid ka märgi vahetut ümbrust, et võtta vastaselt võimalus uuele laskekohale asumiseks.

2. Käskluse järel „koondatult!“ tulistab ta kättejuhatatud märki määratud arvu padrunitega ja lõpetab siis tulistamise või kannab tule uuele märgile.

18. Liikumine vastase tule all.

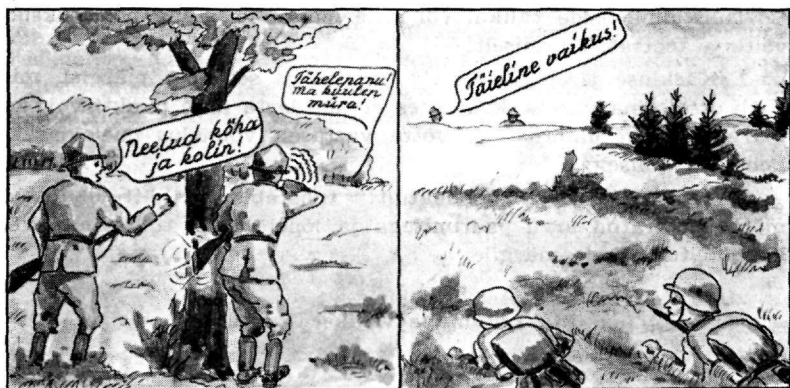

Pilt 114.

Üksikvõitleja, liikudes vastase mõjuvõime piirkonnas, peab kasutama varjeid ja tuleta alasid. Liikudes tuleta alades, üksikvõitleja läheb edasi rahulikult, kuid kindlal sammul (A).

Alles vastase mõjuvõime all üksikvõitleja liigub joostes, sooritades kiireid hüppeid või roomates võimalikult varje tagant varje taha.

Liikumiseks tuleb kasutada neid hetki, millal oma kuulipildujate, miinipildujate ja suurtükkide tuli on sundinud vastast varjuma ja seega tema tuld nõrgendanud.

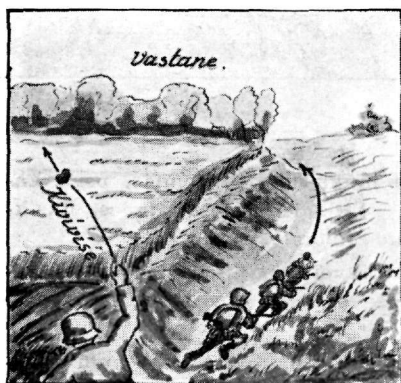

Vale!

Pilt 115.

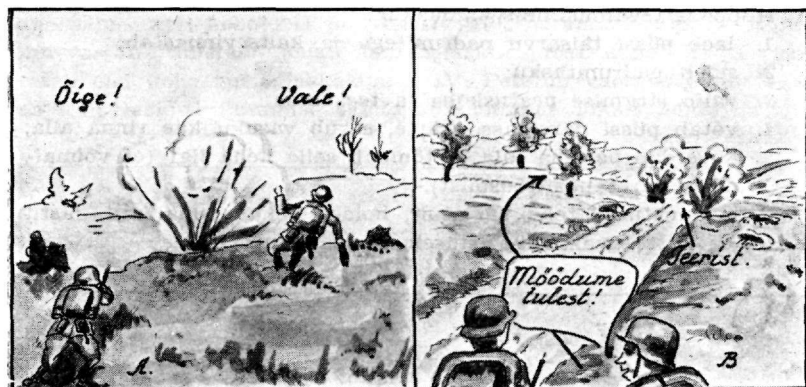
Õige!

Et vastane ei avastaks ka varjatud liikumist, tuleb vältida liikumisel igasuguse müra või hääle tekitamist, jutuajamist, rakmete kolinat ja muid müra tekitavaid asjaolusid. Sageli, eriti öösiti, on vajalik hobuste jalad, veokite, väliköökide, raskekuulipildujate rattad jne. mähkida õlgedesse või kaltsudesse, et varjata liikumist vastase kuuldepostide eest.

Pilt 116.

Seevastu pimeduses, metsas, põõsastikus, kõrges viljas jne., kus vastase vaatlus raskendatud, võib tema tähelepanu kõrvale juhtida sihiliiku lasu või müra tekitamisega valesuunas.

Pilt 117.

Et vältida vahetus läheduses lõhkeva granaadi kildude, mis lendavad laiali lehitraoliselt, tabamist, heitku üksikvõitleja välgikiirelt pikali (A).

Vastase suurtükiväe poolt tulistatavaist aladest tuleb ümber minna, kui selleks on aega, või tormata säält läbi tulevaheaegadel.

Hüpete juures üksikvõitleja peab meeles pidama järgmisi põhinõudeid:

Vale!

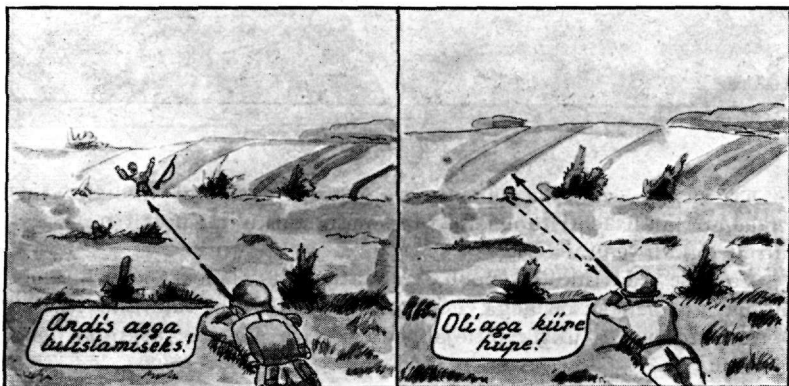
Pilt 118.

Õige!

Hüppe ettevalmistamiseks laskur:

1. laeb püssi täisarvu padrunitega ja kaitsevinnastab;
2. suleb padrunitasku;
3. valib järgmise peatuskoha ja tee sinna;
4. võtab püssi paremasse kätte, surub vasaku käe rinna alla, kõverdab parema jala ja tõmbab selle keha ligi (et võimaldada kiiret püstitõusmist).

Ettevalmistused teha varjatult, hoides keha võimalikult vastu maad, et mitte avastada vastasele hüppe algust.

Vale!

Pilt 119.

Õige!

Et üksikvõitleja hüppe ajal vastasele suurt märki pakub, siis peab hüpe algama vastasele ootamatult. Hüppele tõusmine ja jooks peab olema äärmiselt kiire. Sellega väheneb vastase lasuandmise võimalus.

Tuleb püüda vastast petta.

Näide (pilt 120):

Vastane ootab laskurit laskekohalt I. Laskur roomab

Pilt 120.

aga samal ajal kohale II ja teostab säält ootamatu hüppe. Enne kui vastane tulistada jõuab, lamab laskur jubab kohal III ja veeretab end kohe uuele laskekohale IV. Petetud vastane ootab aga asjatult laskuri ilmumist säält, kus viimane pikali heitis.

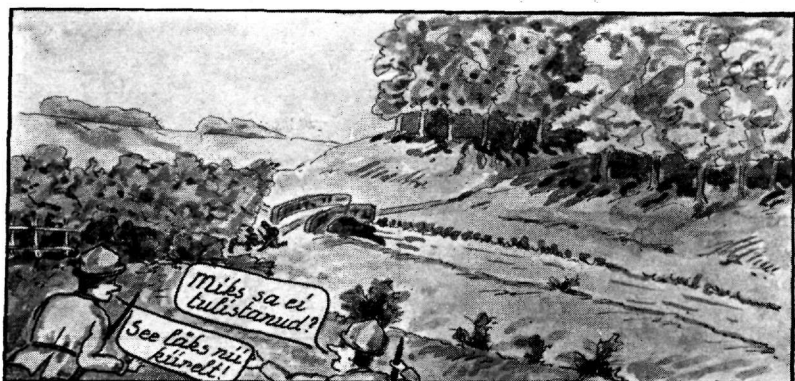

Vale!

Pilt 121.

Õige!

Hüpe peab lõppema välkkiire pikalheitmisega. Et vältida oma asukoha avastamist, selleks mitte samasse kohta lamama jääda, vaid veeretada end kõrvale ja lamada vähe aega täiesti liikumatult ja varjatult.

Pilt 122.

On hüppe lõppjoon käskluses määratud, ei tohi seda ületada, et vältida üksuse laialijooksmist.

Hüppeid jao või pooljao kaupa teostatakse vastase tule vaheaegadel, oma tule mõjuval toetusel või lagedate alade ületamisel. Sildu, pikitule all olevaid teid või sihte tuleb ületada ootamatult terve jaoga korraga, võimalikult varje tagant varje taha.

Ka tegevtoimkond peab laskekoha vahetamisel hoolitseda selle eest, et tulevaheaeg oleks võimalikult lühike (pilt 122).

Näide:

1. Sihturi abi (nr. 1), võttes osa laskemoona kaasa, teostab hüppe ja otsib kalle uue laskekoha. Samal ajal sihtur (nr. 2) jätkab tulevõitlust.

Pilt 123.

2. Leppemärgi järel nr. 1-lt tõmbab nr. 2 kk varju, tühjendab ta ja hüppab uuele laskekohale, mille nr. 1 vahepeal ette valmistanud.

Nr. 3 ja 4 võtavad vanalt laskekohalt mahajäänud laskemoona ja muu varustise ning hüppavad järele.

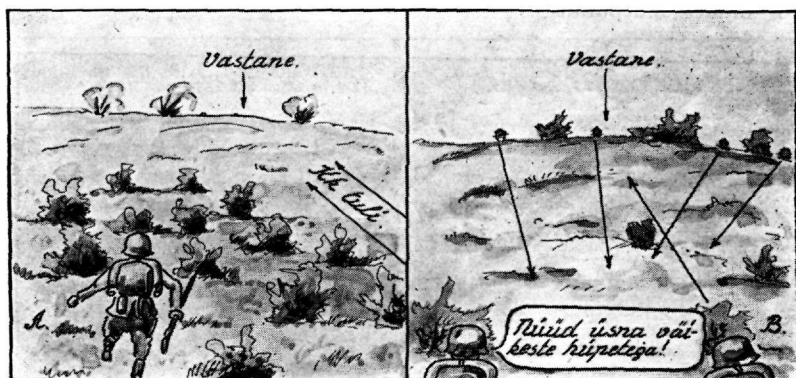
Pilt 124.

3. Uuel laskekohal tulistab kuulipildujast nr. 1, seni kuni nr. 2 jälle rahulikult hingata saab.

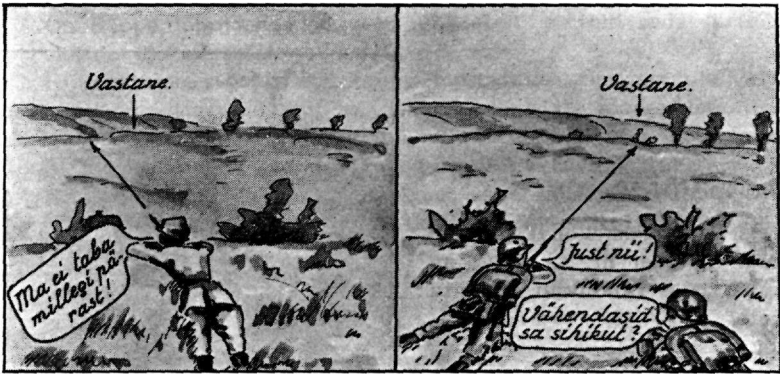

Pilt 125.

Pilt 126.

Vastasest kaugemal, hea varje taga ja oma tule mõjuval toetusel hüpe võib olla pikem (A). Mida lähemale aga vastasele jõutakse ja mida mõjuvamaks vastase tuli läheb, seda lühemad peavad hüpped olema (B).

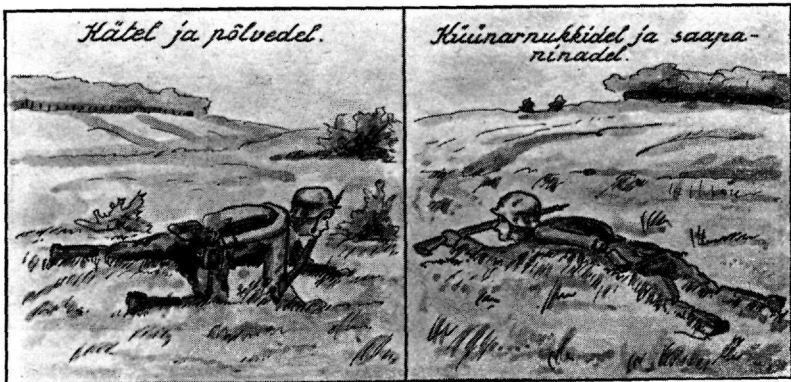

Vale!

Pilt 127.

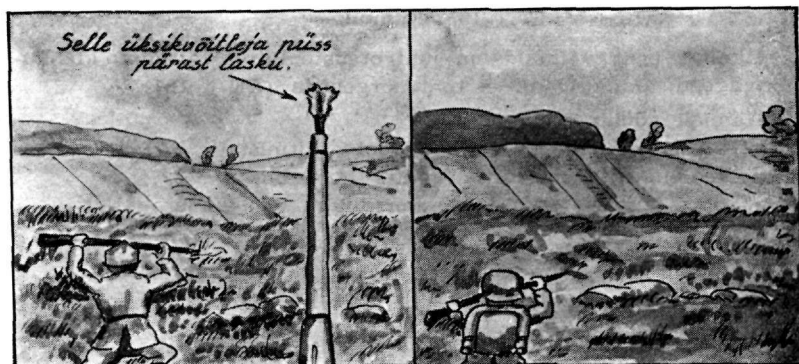
Õige!

Sooritanud hüppe, üksikvõitleja peab alati meeles pidama, et sellega on vähenenud laskekaugus ning tuleb vähendada sihikut või muuta sihtpunkti.

Pilt 128.

Ei pääse üksikvõitleja vastase tules ka hüpates edasi, teostub liikumine roomates. Mida madalam on varje, seda madalam peab olema roomamisviis.

Vale!

Pilt 129.

Õige!

Eriliselt tuleb roomamisel hoolitseda, et püssiõõnde ei satuks liiva ega muid võõrkehi. Võõrkeha püssiõõnes võib kutsuda esile püssiraua paisumise või lõhkemise.

Vale!

Pilt 130.

Õige!

Lühemal peatusel on hea varjumine sageli tõhusam kui halb ja nähtav kaevumine.

Igasugune enesemoondamine, mis pole kokkukõlas ümbrusega, võib olla üksikvõitleja avastamise põhjuseks.

19. Rännak.

Rännak peab võimaldama juhi otsuste kiiret täitmist, kusjuures vägede lahinguvõime ei tohi nõrgeneda (LE § 167).

Rännak nõuab üksikvõitlejalt:

- täpset rännakudistsipliini nõuete täitmist,
- teadlikku hobuste ja veokite hooldamist,
- oma jalgade ja saabaste korralikku hooldamist.

Rännakudistsipliin.

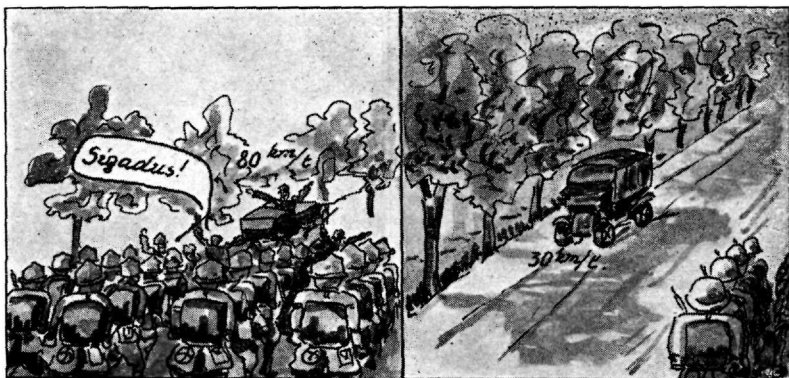
Vale!

Pilt 131.

Õige!

Oma jõu säästmiseks tuleb rännakul liikuda määratud rivis ühtlase kiirusega ja hoida määratud vahesid. Iga juht ja sõdur peab liikuma temale määratud kohal. Omavoliline lahkumine rännakukolonnist on keelatud.

Parimaks liikumisviisiks on vabasamm (JE I § 13), kuid selle erandiga, et tuleb hoida sammu takti, sest ainult taktis sammumise on võimalik hoida ühtlast liikumiskiirust ja vältida kauguste suurenemist. Pealegi on taktita sammumine märksa väsitavam. Ka relva kandmisel tuleks loobuda JE I § 40 nõudest, mis lubab vabasammul kanda relva nii, kuidas kellelgi mõnusam. Sellane relva kandmine süvendab distsipliinipuudust ja on ohtlik kaaslastele. Seepärast tuleb relva kanda ühtlaselt, viisil, mille määrab juht.

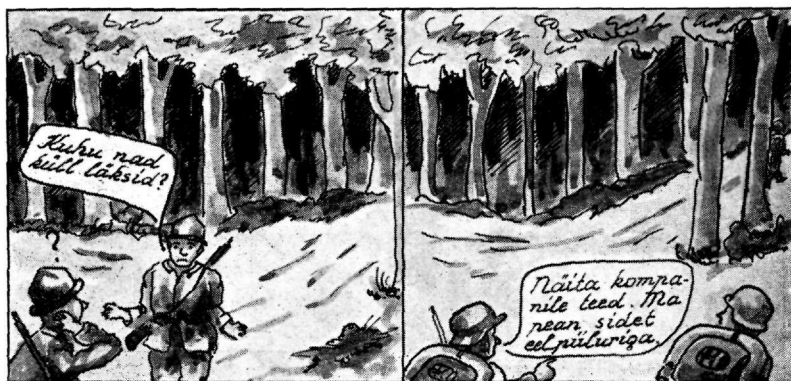
Vale!

Pilt 132.

Õige!

Liikumisel kasutada tee seda poolt, mis on liikumiseks soodsam, kusjuures kogu kolonn peab liikuma ühel pool teed (LE § 177).

Teepoole valikul tuleb silmas pidada, et see võimaldaks varjumist õhustvaatluse eest ja pakuks soodsmaid rännakuvõimalusi (varju päikese eest, kuivemat ja pehmemat kui tolmuta rada jne.).

Vale!

Pilt 133.

Õige!

Õösi ja kinnisel maastikul kolonnist ette saadetud sidepiilurit ei tohi eeskäijat sidepiilurit silmast lasta, et vältida järeltuleva kolonni eksimist.

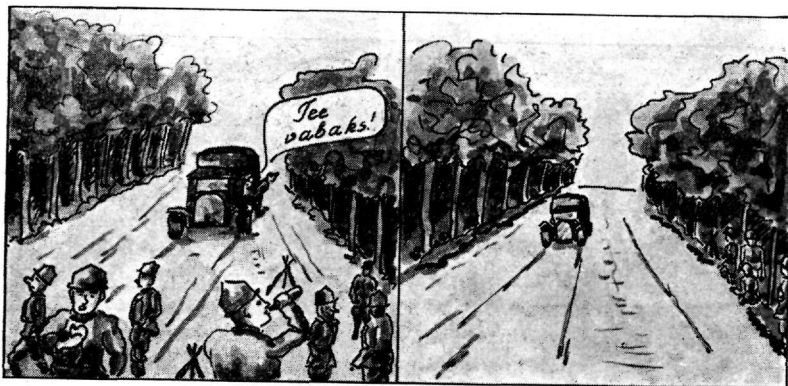
Vale!

Pilt 134.

Õige!

Õösi on kolonnijuhi erilise loata keelatud kõvasti kõnelemine, käskluste, kõlaliste ja optiliste signaalide andmine ja tulede kasutamine.

Peatused.

Vale!

Pilt 135.

Õige!

Rännakul määratavad peatused on peamiselt hobuste, veokite, rakmete ja jalatsite korrastamiseks ja alles siis puhkuseks.

Väikestel peatustel tullakse hobustelt ja veoabinõudelt maha, vabastatakse hobustel sadulavööd, vaadatakse üle hobuste rakmed ja veokid, kõrvaldatakse esinevad puuded ja korrastatakse endal jalatseid ja rakmeid.

Peatustel tuleb hoida tee täiesti vaba. Kui vähegi võimalik, siis peatuda parempoolsel teeäärel (vt. pilt 135).

Suurtel peatustel hoolitseda esmajärjekorras hobuste toitmise ja jootmise eest.

P u h k u s.

Vale!

Pilt 136.

Õige!

Asunud rännakult puhkusele, tuleb jälle esmajärjekorras vaadata üle hobused. Hobuste pigistused ja haavad tuleb ravida. Hobustele tuleb võimaldada soodset puhkust ja neid õigeaegselt sööta ning joota. Hobuseriistad ja veokid tuleb tolmust puhastada, üle vaadata ja määrada. Vead kohe kõrvaldada, et vältida õnnetusi edaspidise rännaku kestel.

Puhkusele asunud üksikvõitleja peab kohe pesema ja üle vaatama oma jalad. Vigastuste puhul pöörduda arsti poole. Higitsevaid jalgu järjekindlalt pesta ja talgiga puuderdata. Talvel tuleb hoolitseda kõigiti jalgade eest, et vältida nende külmumist. Külmumise vastu kaitseb salüsiiltalk, rasv ja jalgade mähkimine ajalehepaberisse.

Vale!

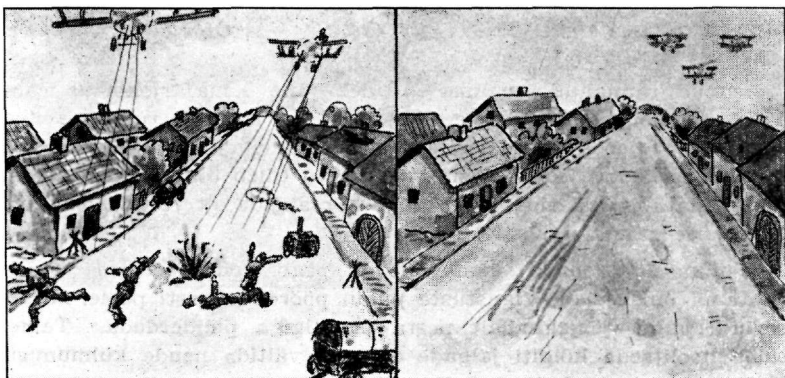
Pilt 137.

Õige!

Üle vaadata ja korrastada rakmed. Puhastada relvad. Märjad saapad õlgi täis toppida ja kuivama panna, kuid mitte kuuma kohta.

20. Taretus.

Asunud puhkusele asulatesse, peab üksikvõitleja meeles pidama järgmisi nõudeid:

Vale!

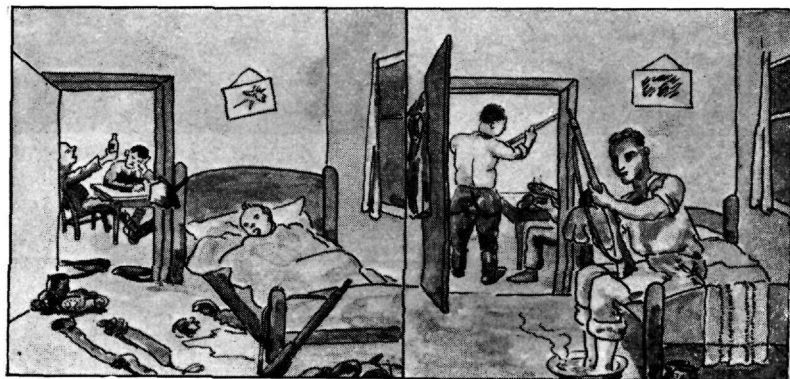
Pilt 138.

Õige!

Tuleb vältida asjatut tänavliiklemist; veokid ja varustis paigutada hoonetesse jne., et puhkusele asunud üksust mitte avastada vastase õhustvaatlusele.

Eriti paljastavad puhkusel olevaid osi väliköögid, kui need ei ole paigutatud varjatult.

Õsiti tuleb loobuda tuledest.

Vale!

Pilt 139.

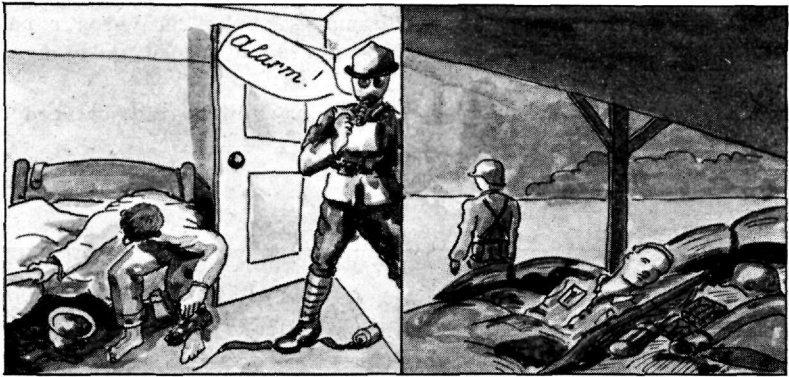
Õige!

Erilist tähelepanu peab üksikvõitleja osutama oma relva, rōivaste, jalgade ja jalatsite hooldamisele.

Relvad ja rakmed olgu paigutatud nii, et nad oleksid kergesti kättesaadavad ka õsi. Kui ilmastik vähegi lubab, tuleb eelistada puhkamist välistes ruumides (küünid, sarad, varjualused jne.), sest seega saavutatakse suurem valmisolek alarmi puhuks ja ühtlasi täielikum puhkus värskes õhus (vt. pilt 140).

Iga üksikvõitleja peab teadma:

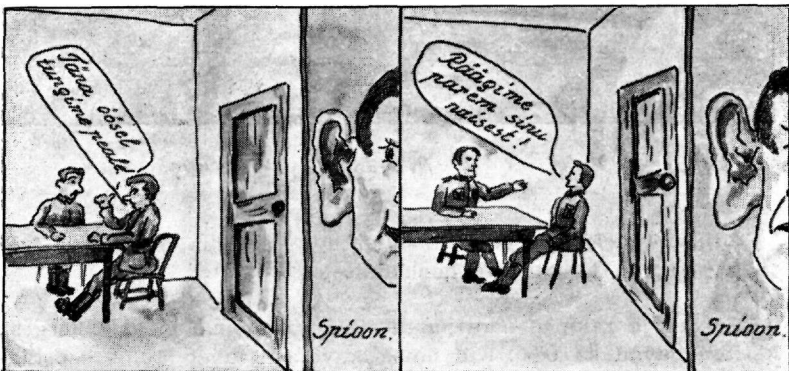
1. kus asub tema vahetu ülem;
2. kus on kogumiskoht ja mida teha alarmi puhul;
3. kus asetsevad keldrid või muud varjed varjumiseks õhustkallaletungi puhul.

Vale!

Pilt 140.

Õige!

Vale!

Pilt 141.

Õige!

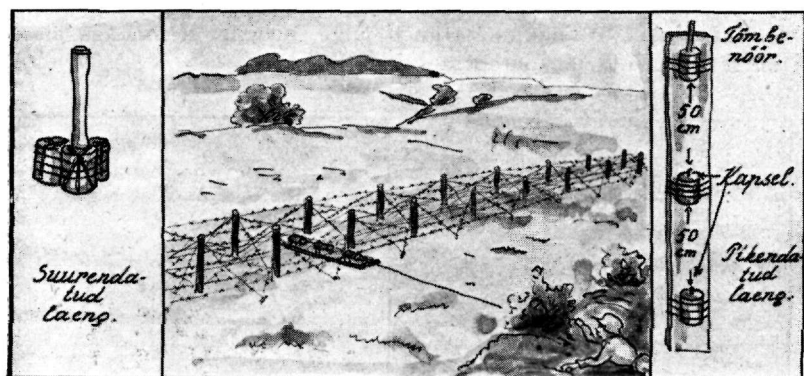
Korterites asudes tuleb olla ettevaatlik teenistuslaste teadete ja kõnelustega, meeles pidades, et igal pool võib esineda spioone (salakuulajaid).

Kohalikke elanikke tuleb kohelda sõbralikult, kuid tagasihoidlikult.

21. Rünnak.

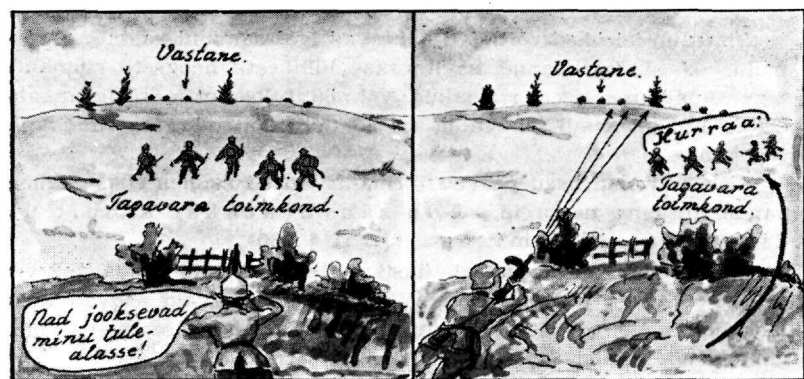
Rünnak on pealetungi otsustavam ja raskeim järk.

Rünnak nõuab kõigilt üksikvõitlejalt vaimustust ja raugemata tahtet jõuda vastasega rind-rinna vastu, et teda hävitada terarelvaga (JE II § 223).

Pilt 142.

Traattõkked vastase vastupanupositsiooni ees purustatakse suurtükiväe ja miinipildujate tulega või tankide poolt. Jalavägi

Vale!

Pilt 143.

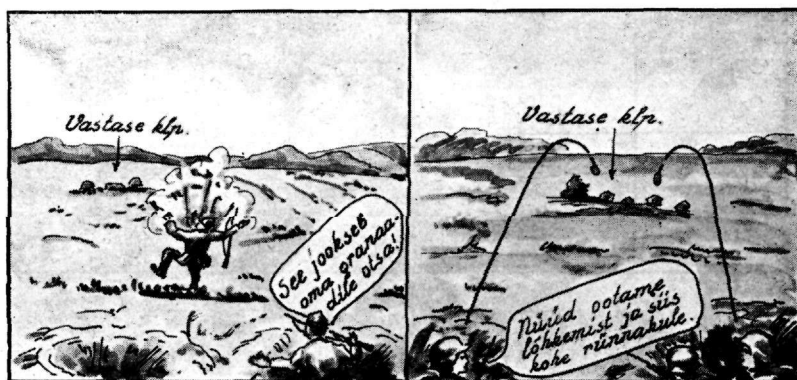
Õige!

ise võib valmistada läbikäike traattõkkesse traadikääridega ja käsigranaatidega (vt. pilt 142).

Tuletoetus rünnakul saavutatakse kõige paremini flankeerivatelt seisukohtadelt, mis võimaldab tulega saata laskureid kuni käsigranaadi viskeulatuseeni. Laskurid peavad teadma kuulipilduja tuleala, et mitte võtta kuulipildujalt tema teotsemisvõimalus.

Võimas „hurraa“-hüüd nõrgendab vastase moraali.

Õnnestunud rünnakule järgneb julge, hoogne ja innukas sissemurre vastase seisukohtadesse (JE II § 229).

Vale!

Pilt 144.

Õige!

Sissemurdel üksikvõitlejad kohtavad igal sammul vastase vastupanu. Need vastupanud hävitatakse lühikeste hoogsete rünnakutega, kusjuures need rünnakud valmistatakse ette käsigranaatidega. Käsigranaadi lõhkemine on sel juhtumil märgiks rünnakule tormamiseks.

Sissemurdnud osad peavad tormama antud suunas edasi, tähele panemata oma naabreid. Edu saavutatakse ainult üldise edasirühkimisega (JE II § 230).

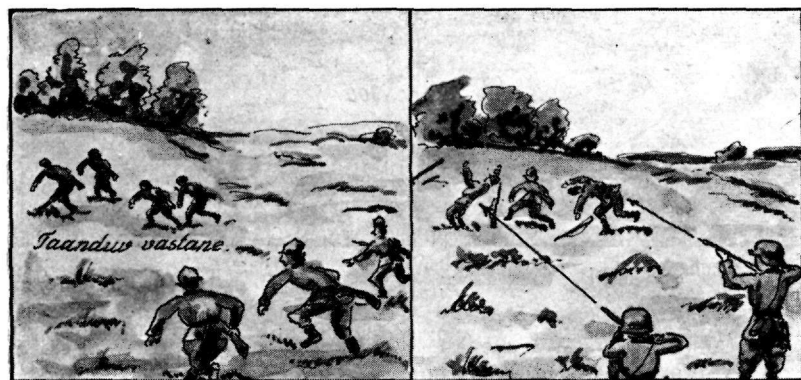
Saavutanud antud märgi, üksikvõitlejad ei tohi jääda tegevusetu trobikonda ja püsti ning võidurõõmutseada, vaid asuvad kohe laskekohtadele. Vastase vasturünnakud hävitatakse seega juba enne nende algust (vt. pilt 145).

Vale!

Pilt 145.

Õige!

Vale!

Pilt 146.

Õige!

Taanduv vastane pakub alati suurepäraselt märki tulistamiseks, mistõttu kohe pärast õnnestunud sissemurret tuleb taanduv vastane tule alla võtta ja alles seejärel järgmise märgini edasi tormata.

22. Kaitse.

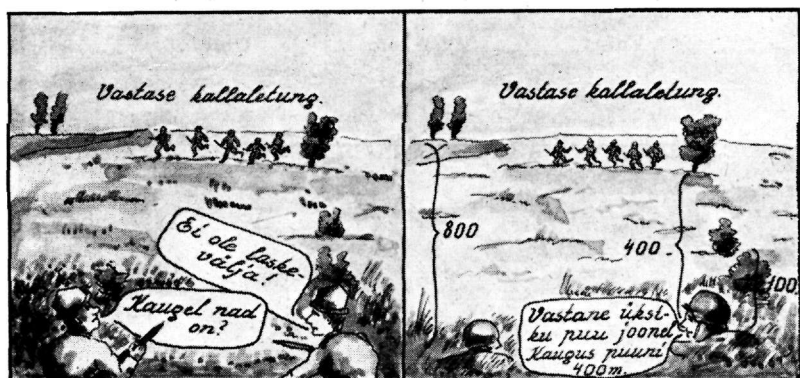
Kaitsja tegevust soodustab kohase maastiku valik, maastiku osav kasutamine ja organiseerimine, mis:

— tõstab tunduvalt kaitsja tule võimsust ja vastupanu tõhusust,

— hõlbustab vaatlust, sidepidamist, väeliikide ja väeosade koostööd, kaitsja tegevuse moondamist vastase vaatluse eest nii maa pealt kui ka õhust ja ühendust tagalaga (LE § 294).

Üksikvõitleja, kes kaitsese asumisel ülaloodud põhimõtet silmas peab, on suuteline hävitama ka arvuliselt ülekaalus oleva vastase.

Üksikvõitleja tegevused kaitsese asumisel on:

Vale!

Pilt 147.

Õige!

1. Puhastada oma laskeväli.
2. Tutvuda eesoleva maastikuga ja hinnata kaugused tähtsamate esemeteni.
3. Kaevuda, moondada ja luua enesele varjumis- ja puhkamisvõimalused lahinguvaheaegadeks.

Jalaväeosa, kelle ülesandeks on kaitsta teatavat punkti või ala maastikul, ei tohi säält kunagi taanduda käsuta. Tema peab vastu lõpuni ja iga üksikvõitleja ennem langeb kui loobub võitlusest.

Vale!

Pilt 148.

Õige!

Kaitsja purustab vastase kallaletungi kõigepealt oma tulega. Vastupanupositsiooni sissetunginud vastane visatakse tagasi ja hävitatakse hoogselt läbiviidud vasturünnakutega, enne kui ta en- nast on suutnud korraldada (JE II § 434).

23. Haavatu käitumine.

Vale!

Pilt 149.

Õige!

Iga üksikvõitleja on lahinguolukorras varustatud isikliku sani- taarpakiga, mis sisaldab vajalisemat materjali haavade sidumiseks.

Üksikvõitleja kohuseks on sanitaarpakki alati kaasas kanda ja seda tervena ja võimalikult puhtana hoida.

Tema kohus on pärast haava kinnisidumist võimaluse korral võitlust jätkata, olles oma murdmatu kohusetundega teistele eeskujuks (JE II § 721).

Lahinguväljalt võib haavatu lahkuda ainult vahetu ülema loal, kusjuures ta oma padrunid annab üle oma kaaslastele, jättes enesele vaid 5 padrunit.

Haavatuid abistab lahinguväljal sanitaarpersonaal. Ainult ohvitseri kirjaliku käsu põhjal võib üksikvõitleja oma haavatud kaaslast lahingust välja kanda. Kõik teised üksikvõitlejad peavad raugematult jätkama neile antud ülesande täitmist, vaatamata sellele, mis sünnib neist paremal või vasakul (JE II § 721).

24. Mahajäänu käitumine.

Vale!

Pilt 150.

Õige!

Üksikvõitleja, kes mingil põhjusel oma üksusest maha jääb, peab lahingut jätkama selle üksuse koosseisus, millist ta esimesena kohtab. Lahingust osavõtmise tõendamiseks üksikvõitleja peab võtma ülemalt, kelle üksusega ta lahingus oli, kirjaliku tõenduse. Vastasel korral teda võidakse süüdistada arguse tõttu lahingust kõrvalhoidumises.

25. Vangilangenu käitumine.

Üksikvõitleja, kes end vangi annab, ilma et ta kasutaks kõiki võimalusi vastupaneks, langeb kohtuliku karistuse alla.

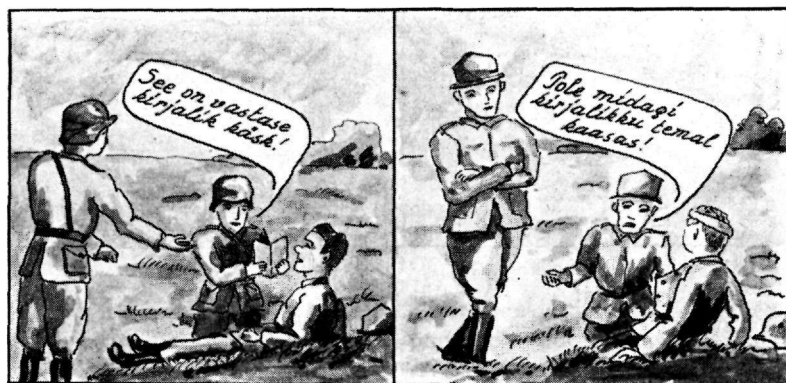

Vale!

Pilt 151.

Õige!

Iga vangilangenu on kohustatud rahvusvahelise õiguse alusel teatama oma nime ja auastme. Kõik muu on aga sõjasaladus. Ka näiliselt kõige tühisema sõjalise teate avaldamine võib vastasele

Vale!

Pilt 152.

Õige!

pakkuda väärtuslikku luureteadet. Seepärast ka võimalike piinamiste puhul mitte mingit sõjalist teadet oma vägede kohta.

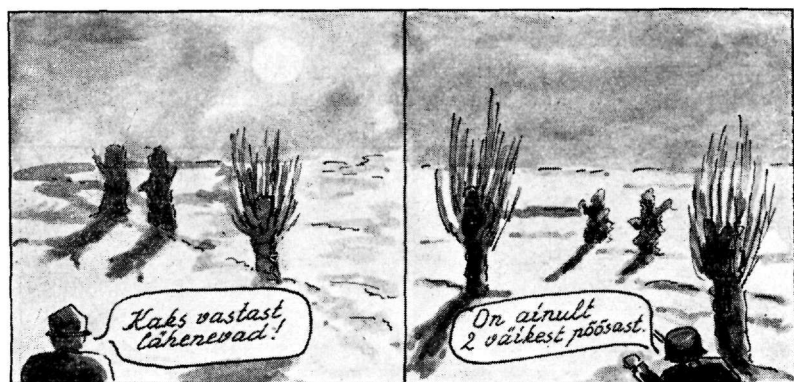
Kirjalikke käske, kirju ja muid kirjutisi, mis võivad vastasele anda luureteateid, ei tarvitse üksikvõitleja lahingusse kaasa võtta, kuna need võimaliku vangilangemise puhul satuvad vastase kätte (vt. pilt 152).

26. Tegevus öösi ja udus.

Öösi on raskendatud:

- orienteerumine ümbruskonnas,
- vaatlus maastikul,
- tulirelvade töötamine,
- sidepidamine,
- manööverimine,
- koostöö.

Jõukulu on tunduvalt suurem kui päeval, mis põhjustab omakorda närvlikkust ja moraalselt tundlikkust.

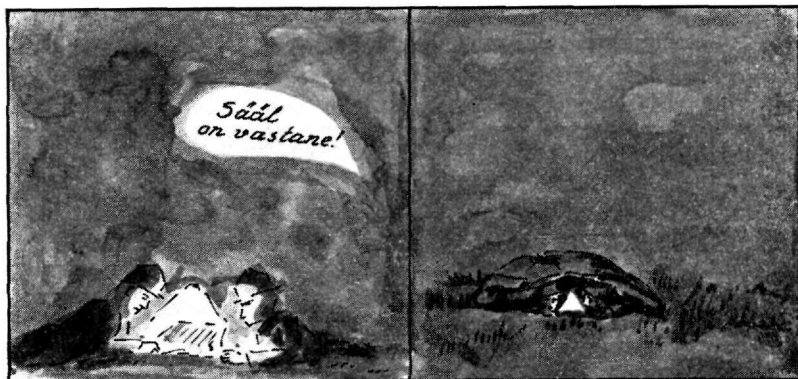
Vale!

Pilt 153.

Õige!

Pimeduses näivad kõik asjad suurematena ja sageli võib üksikvõitleja luua enesele lihtselt puust või pöösast pettekujutlusi.

Kuuvalguses evib moondamine sama tähtsust nagu päevalgi.

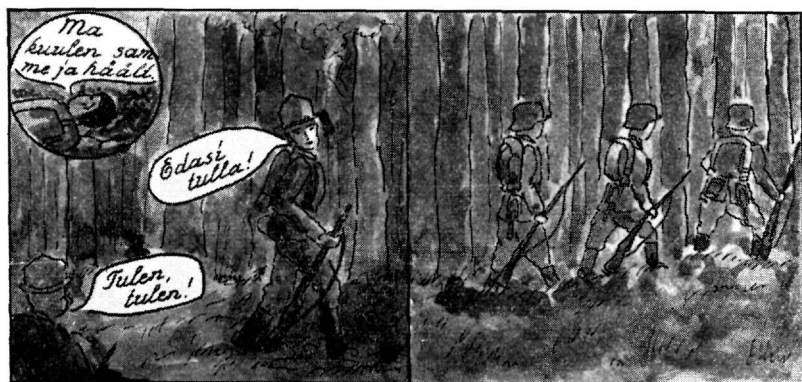

Vale!

Pilt 154.

Õige!

Ettevaatust igasuguste tuledega, sest need on kaugele nähtavad.

Vale!

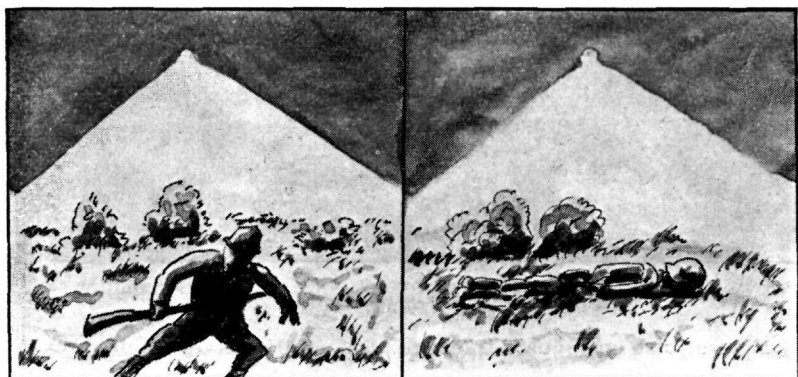
Pilt 155.

Õige!

Eriti hästi ja kaugele on kuulda öövaikuses igasugused hääled. Seepärast peab üksikvõitleja öösi piinlikku vaikust taotlema, mis saavutatakse:

- ettevaatliku ja vaikse liikumisega,
- rakmete kinnitamisega nii, et nad ei tekitaks kolinat,

- igasugustest kõnelustest hoidumisega,
- teotsemisega eelmise mehe järele, et vältida asjatuid käsklusi.

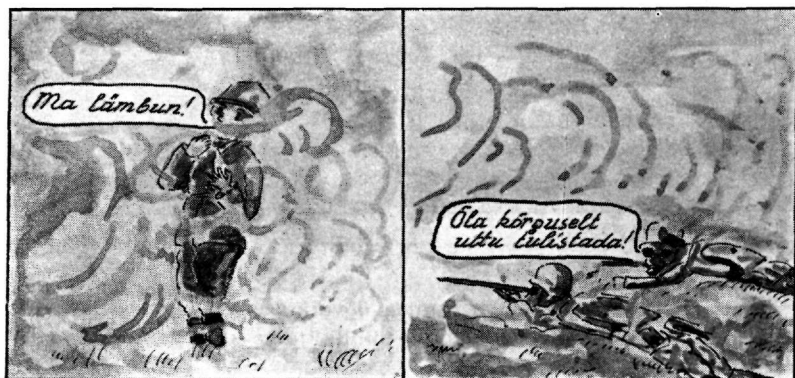

Vale!

Pilt 156.

Õige!

Liikumisel olev üksikvõitleja peab maastiku valgustamisel raketiga välkkiirelt pikali heitma ja liikumatult lamama jääma.

Vale!

Pilt 157.

Õige!

Udu mõjub lahingutegevusele samuti nagu pimedus. Orienteerumine udus on palju raskem kui ööpimeduses. Kuna udu võib kiiresti haihtuda, peab udus teotsev üksikvõitleja valmis olema silmapilkseks üleminekuks päevasele tegevusele. Kui ühtegi märki näha ei ole, võib üksikvõitleja udusse tulistada ainult käsikluse järel (vt. pilt 157).

Kunstlikus udus tuleb alati, kuni korralduseni, hoida gaasitorbik kaitseasendis, sest tavaliselt kunstlik udu on mürgistatud.

27. Propaganda vastase relvana.

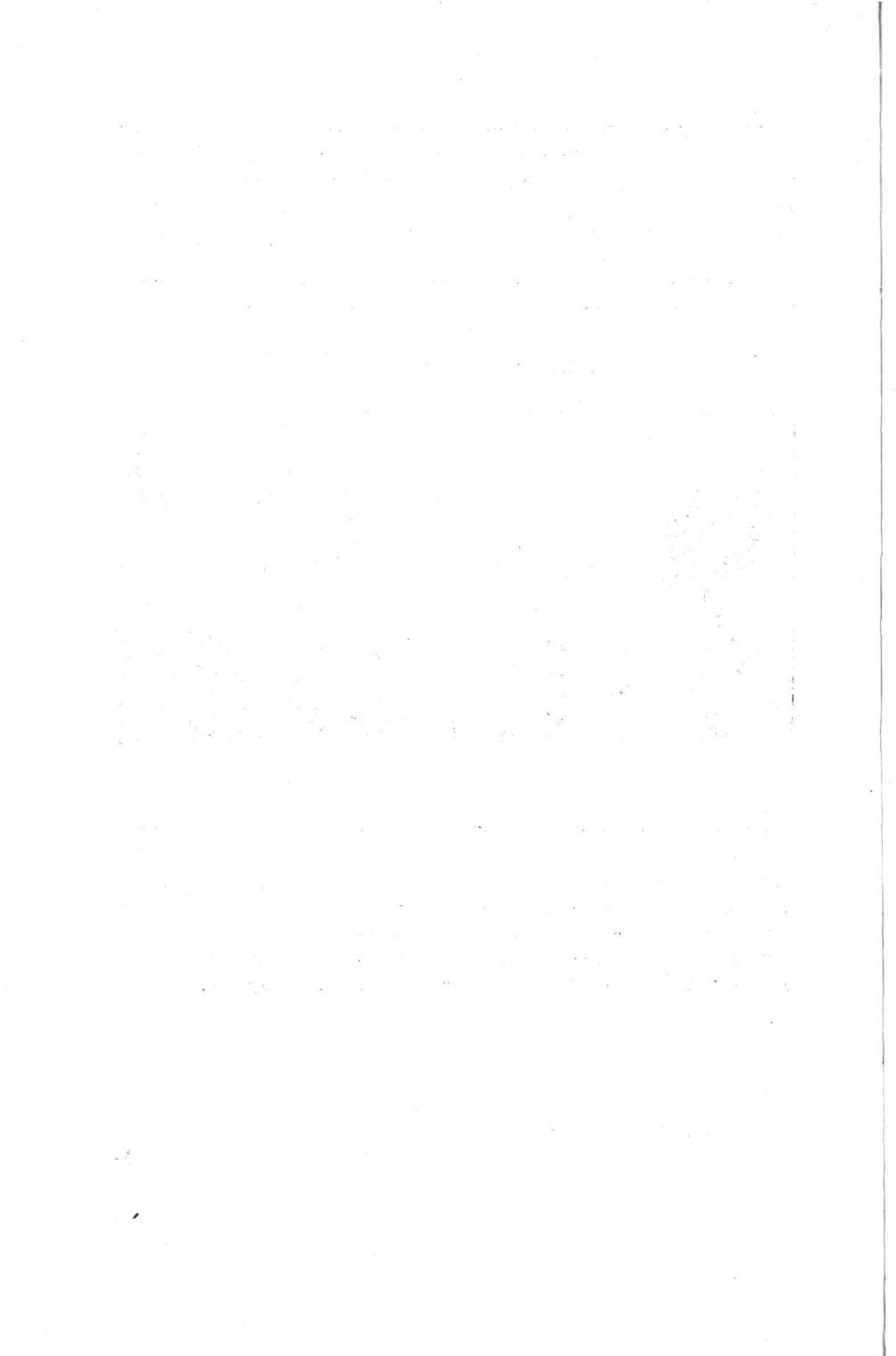
Vale!

Pilt 158.

Õige!

Ainult nõrga moraalliga võitleja on vastuvõtlik vastase propagandale. Ka suurimas pingutuses ja puuduses peab üksikvõitleja evima meelegi kindlust taipamiseks, et kõik propagandavõtted ja vahendid taotleavad vastase nõrgendamist ja hävitamist ja on eranditult rajatud vale- või vähekaaluvale alusele. Üksikvõitleja, kes märkab, et tema kaaslane on langenud vastase propaganda mõju alla, juhtigu tema tähelepanu eespool nimetatud asjaoludele.

SISUKORD.

1. Märkide kättejihatamine	3
2. Kauguste hindamine	6
3. Orienteerumine	9
4. Vaatlus	14
5. Luure	19
6. Virgats	23
7. Vahipost	30
8. Võitlus õhuvaenlasega	37
9. Gaasikaitse	45
10. Võitlus soomusmasinatega	58
11. Lihtsemaid teetõkkeid	62
12. Käsigranaatide kasutamine lahingus	64
13. Kaevumine ja moondamine	66
14. Varje paksused	68
15. Üksikvõitleja jao koosseisus	69
16. Laskekohale asumine	71
17. Üksikvõitleja tulevõitluses	75
18. Liikumine vastase tule all	83
19. Rännak	92
20. Taretus	96
21. Rünnak	99
22. Kaitse	102
23. Haavatu käitumine	103
24. Mahajäänu käitumine	104
25. Vangilangenu käitumine	105
26. Tegevus öösi ja udus	106
27. Propaganda vastase relvana	109

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

2-96-06276